№ 239 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Telefon № 1… Lodzer Tageblat

לאדזער טאגעבלאט

צוואנציגסטער יאהרגאנג | 20 października 1927 r. | דאנערשטאג, כ"ד תשרי תרפ"ח | רעדאקציע און עקספעדיציע: פיעטריקאווער 18. פיליאלען: אין ראדעגאסט, … 47

די ענוים פון דער שפאנישער אינקוויזיציע ווערן בלאס אקעגען די שחיטות פון פעטלוראס קאזאקן אויף יודן,

רופט שווארצבארד אויס פעסט און ענערגיש אינ'ם ערשטען טאג פון גרויסען היסטארישען פראצעס אין פאריז.

ערשטער טאג פון פראצעס

פאריז, 18 אקט. (ספעציעלע טעלעגראמע צום „לאדזער טאגעבלאט" פון אונזער קארעספאנדענט) פון באלד אין דער פריה אן איז פאריז געשטאנען אונטער'ן צייכען פון שווארצבארד'ס פראצעס. גרויסע מענגען מענשען יודען, אוקראינער און פראנצויזען האבען באלד אין דער פריה מאסענוויז גע- שטראמט צום פנים פון יוסטיץ-פאלאץ, וואו עס קומט פאר דער גרויסער היסטא- רישער פראצעס. ארום דעם געריכטס- צין געפינט זיך א פערשטארקטע שמירה פון פאליציי און מיליטער. ארום און ארום איז געריכטס-זאל ווערען גאר פערזאנגען מיט אינטעריעס-קארטען. אינז צוהערער ווערט דער זאל איבערפילט מיט מענשען. די פרעסע איז שטארק פער- טרעטען. די פרעסע-לאזשע איז פול מיט קארעספאנדענטען פון דער גאנצער וועלט, די וויכטיגסטע מקומות פון'ם טעגליך לעבען יושב, ווי באריז, לאנדאן און אוי- סטראליען האבען דא זייערע קארעספאנ- דענטען. בעזונדערס שטארק פערטרע- טען איז די יודישע פרעסע פון אייראפא און אמעריקא. עס געפינט זיך אויך א חשובע צאהל פערטרעטער פון די פראנ- צויזישע געריכטס-קרייזען, ווי אויך די אנגעזעהענסטע פארשטעהער פון יודען און אוקראינער. די פארשטעהער פון דער רוסישער עמיגראציע געפינען זיך אויך אין'ם זאל.

שווארצבארד'ס פרוי זיצט צווישען די עדות. די אלמנה פון אטאמאן פעטלורא זיצט צווישען איהרע אדוואקאטען.

פאר דער ערעפנונג פון דער זיצונג דערזיכען א רייה פערזאנען שווארצ- בארד'ס פרוי און ווינשען איהר, אז דער מאן זאל בעפרייט ווערען. זי בעט די פארזיצענדער פון דער פראצעס, אז זי זאל דערלויבן אין נאמען פון איהר מאן אויס- דרוקען א דאנק די יודען פון דער גאנ- צער וועלט פאר זייער מיטגעפיהל און ערמוטיגונגס-ווערטער צו דער הערצעה'ס, אז איהר מאן פעראכט זיך פיל שטאר- קער דורך און ער האט נישט פערלוירען די האפנונג.

דאס יודישע פובליקום אמערוועזנדע אויפמערקזאם דעם אדוואקאט פאנגאנ- סקי (א משומד) פון ווארשא, וועלכער טרעט ארויס אלס ציוויל-קלאגער.

ביי אנ'אויסערגעוועהנליכער שפאנונג פון אלע אנוועזענדע ווערט פינקטליך האלב 4 נאכמיטאג געעפענט די ערשטע זיצונג פון געריכט. אלעמענ'ס אויגען זע- נען געווענדעט צום בעשולדיגטען. שלום שווארצבארד זעהט אויס בלאס און אנ- געשטרענגט. די קאפע פארזיצענדע זייענע האבען געהאט זייער וויר- קונג אויפ'ן קערפער פון'ם אויסגעמא- טערטען יודישען זייגער-מאכער. דאס פנים דרוקט אבער אויס ענערגיע. אין לויף פון זיין שווארצען ראק, טראגט ער דעם פערדינסט-קרייץ, וואס ער האט בעקומען פון דער פראנצויזישער מילי- טער-מאכט פאר זיין העלדישקייט אין דער ארמעע בעת דער וועלט-מלחמה.

דער פארזיצענדער נעמט אפ די שבועה פון די געשווארענע ריכטער און דאן שטעלט זיך אויף דער פראקו- ראר ריינאד און לייענט מיט א פראלאנ- גער און פעסטער שטימע דעם בעשולדי- גונגס-אקט. אין זאל איז שטיל אזוי האל- טען איינער דעם אטעם און מען הערט זיך צו מיט דער גרעסטער אויפמערקזאם- קייט צו יעדען זאץ פון פראקוראר.

דער בעשולדיגונגס-אקט.

דער בעשולדיגונגס-אקט שילדערט אין אנהויב די פרטים ווי אזוי עס איז פאר- געקומען די ערמארדונג פון פעטלורא'ן דורך שווארצבארד'ן און דערנאך גייט איבער די בעשולדיגונג צו די מאטיוו'ן פון מארד. דא איז אויסגעלעגט די איינ- זייטיגע טענדענציעזע בעלייכטונג מצד דער פראנצויזישער געריכטס-מאכט, וואס זיט זיך די מיה פארצושטעלן פעטלו- רא'ן אלס דער „פרייהייטס-אפאסטעל" „אויסגעשפראכענער יודען פריינד" און „בעשיצער פאר פאגראמען".

„פעטלורא זאגט די בעשולדיגונג — איז די פערקערפערונג פון אוקראינא'ס פרייהייט'ס און אונאפהענגיגקייטס אידעע, וועלכע ער האט, ליידער, נישט געקענט פערווירקליכען, ווייל אין אוקראינא הא- בען די סאוויעטען בעקומען די מאכט".

ווייטער ווערט פעסטגעשטעלט, אז שווארצבארד האט געשאסען אין אטאמאן, ווען ער איז שוין געלעגען אויף דער ערד און ער האט געבעטען ביים „מערדער" רחמים. די בעשולדיגונג ווארפט פאר שווארצבארד'ן, אז דעם מארד האט ער אויסגעפירט לויט א גענוי אויסגעארבעטן פלאן.

די דאזיגע ערקלערונג שטיצט זיך אויפ'ן עדות זאגען פון א געוויסען פראפ. קאחאלא, וועלכער זאל האבען געזעהען שווארצבארד'ן עטליכע טאג פאר'ן מארד שפאצירענדיג מיט נאך א פאר פערזאן, וועלכע האבען נאכשפיאנירט דעם אטאמאן.

די ערקלערונגען פון שווארצבארד'ן ווערען גענומען אונטער א שארפער קרי- טיק. אזוי, למשל, גלויבט נישט די בע- שולדיגונג, אז דער בריף צו זיין פרוי זאל האבען געשיקט שווארצבארד אליין, ווייל, לויט דעם פאסט-שטעמפעל, וואס ער געהאט וועניג צייט דערצו. די פראָ- קוראטור אנערקענט, אז קען געגויע און קאנקרעטע פאקטען, אז דער מארד איז אויסגעפיהרט געווארען אחן שום מיט- הילף פון זייטיגע פערזאנען איז נישט געלונגען פעסטצושטעלען.

די בעשולדיגונג גלויבט נישט אין די אידעאלע מאטיוו'ן פון שווארצבארד'ס טאט, ווייל פעטלורא איז געווען א „יודען- פריינד"...

ס'איז נישט געלונגען פעסטצושטעלען, ערקלערט ווייטער דער בעשולדיגונגס- אקט, אז פעטלורא האט ארגאניזירט אדער קאלטבלוטיג זיך צוגעקוקט צו די פאטענהאפטע מארדען אין אוקראינא.

פערקעהרט, ער האט זיי בעטראכט אלס נידערטרעכטיג. קיין איין פאקט, קיין איין קאטעגאריש עדות-זאגען איז נישטא אין דעם ארט געגען פעטלורא'ן, אלע פער- דאכטען זענען געבויט אויף זאמד. די פאגראמען זענען א פראדוקט פון דער דעזארגאניזאציע פון דער רוסישער אר- מעע פון נאך דער וועלט-מלחמה און דער אנארכיע, וואס האט געהערשט אין יענער צייט אין רוסלאנד. און פון די רציחות האבען געליטען נישט נאר יו- דען, נאר אויך קריסטען.

פעטלורא, זאגט ווייטער דער בע- שולדיגונגס-אקט, איז געווען דער בעשי- צער פון די יודען. ער האט זיך פיל מאל בעמיהט צו העלפען די געליטענע יודען נישט נאר מאטעריעל (2 מיל- יאנען גריוונעס פאר די פראסקורא-ווער פאגראם-געליטענע), נאר אויך מיט דער ברוטעסטער רעגירונגס-שטיצע.

בעת זיין הערשאפט, האבען די יודען גענאסען פון אלע פאליטישע רעכט. יודען זענען געווען מיטגלידער אין דער רעגירונג. ספעציעלע קאמיסיאס האבען טאג און נאכט געארבעט אויף וואסערען אופן פערבעסערן די לאגע פון די יודען און ווי אזוי זיי זאלן שיצען פאר די ווילדע אינסטינקטען פון די קאזאקען און אוקראינא.

פעטלורא פערזענליך האט אפט גע- לויבט די יודען פאר זייער לאיאלער און אפפערוואלער ארבעט לטובת דער אונאפהענגיגער אוקראינא. צווישען אנדערען פערופט זיך דער בעשולדי- גונגס-אקט אויך אויף דעם עדות-זאגען פון א גאנצע רייה אנגעזעהענע יודישע פערזענליכקייטען, וועלכע האבען זיך ארויסגעזאגט לטובת פעטלורא'ן.

דער בעקאנטער היסטאריקער זשא- באטינסקי האט זיך ארויסגעדרוקט, אז די אוקראינער פאגראמען זענען א פראָ- דוקט פון דעם „אנטיסעמיטיזם און די גע- שעהענישען". זאנגוויל לויבט פעטלו- רא'ן, ווייל א דאנק איהם האבען די יודען בעקומען זייער נאציאנאלע רעכט. ד"ר ווישניצער קאנסטאטירט, אז בעת פעטלורא'ס ממשלה איז דאס לעבען און פערמעגען פון די בירגער אין אוקראינא געווען זיכער. וולאדימיר זשאבאטינסקי האט זיך ארויסגעזאגט געגען דער מיי- נונג, אז פעטלורא און זיינע מיטהעלפ- ער קענען אנגערופען ווערען „פאגראמ- שטשיקעס".

צוליב דעם אלעם, רעזומירט דער בעשולדיגונגס-אקט, האט שווארצבארד נישט געהאט קיין שום סיבה צו דער- הרג'ענען פעטלורא'ן אלס יודען-פיינד און דערונטער מוז ער צוגעצויגען ווע- רען צו פעראנטווארטליכקייט פאר גע- שאסען אויף א געמיינעם אופן א נידער- טרעכטיגען מארד אויף א פריוואט-פער- זאן, וועלכע האט נישט געהאט קיין שום איינפלוס אויף דער פאליטיק און דער צייט פון דער ערמארדונג.

נאך ווייטער האט דאס רעכט אויס- צופיהרען א פאליטישען מארד א מענש, וועלכער איז געזעסען אין טורמע פאר א גנבה.

שווארצבארד שילדערט פאר'ן גע- ריכט די מורא'דיגע פאגראמען אין אוקראינא.

נאכדעם ווי ס'ווערט פארגעלייענט דער בעשולדיגונגס-אקט טרעט צו דער פארזיצענדער פלאר, פערזענליכקייטען פון די עדות, וועלכע האבען כמעט אלע זיך צוגעשטעלט צום פראצעס.

אויף דער פארהער פון די צוויל- מצהנער פעראורדענט דא פונערלם-טרין- פגאל אראפצונעמען דעם זיגל פון די כתבים און בחבר, וואס זענען געפינען געווארען אין שווארצבארד'ס וואוינונג, בעת דער רעוויזיע נאכ'ן מארד.

זיי ווערן איבערגעגעבן דעם געשווא- רענעם איבערזעצער טשאמפאקאו צו מאלען פון זיין איבערזעצונגען.

דער פארזיצענדער שטעלט דאן שווארצבארד'ן א רייה פראגען, וועלכע זענען נוגע די פרטים פון זיין לעבען און וועגען דעם פערלויף פון פעטלורא'ס ער- מארדונג. דער פארזיצענדער שטרייכט אונטער, אז די ידיעות, וועלכע זענען צו- גענעקליבען געווארן אין פאריז ארום שווארצבארד'ס פערזאן זענען פאר איהם גינסטיג.

שווארצבארד ענטפערט דרייסט. ער בעשטעטיגט, אז ער איז געווען גאנץ צו- פרידען, ווען ער האט זיך דערוואוסט, אז פעטלורא איז געשטארבען און שפע- טער. אין העלע קלארע פארבען שילדערט דאן שווארצבארד דערנאך זיינע איינ- דרוקען און איבערלעבונגען בעת די גרוי- זאמע שחיטות אויף יודען, וואס פעט- לורא'ס קאזאקען האבען איינגעפיהרט אויף דער שיצלאזער יודישער בעפעל- קערונג אין אוקראינא. ער רעדט מיט געפיהל און הארץ, זיין שטימע ציטערט, זיינע פשוט'ע אבער אויפריכטיגע ווער- טער האבען געמאכט א געוואלדיגען רושם אויף די אנוועזענדע. ביי זעהר פיל מענ- שען פון פובליקום בעווייזען זיך טרע- רען אין די אויגען. צום סוף האט שווארצבארד ערקלערט, אז ער איז גע- ווען צופרידען, ווען ער האט זיך נישט טועה געווען אין דער פערזאן פון פעט- לורא'ן, וועלכען ער בעטראכט פאר דעם הויפט-שולדיגען, וואס איז פעראנטווארט- ליך פאר די מורא'דיגע יודען-שחיטות, וואס האבען כמעט נישט זייער גלייכען אין דער געשיכטע. אפילו די האיידעמאקעס שחיטות, ווי מען האט גאנצע שטעט אויסגעקויילעט ווי די שעפסען, פערגלייכט שווארצבארד מיט עטוואס אנ'איינגעהאלטענער שטים, ווערען אפילו בלאס די בעמערקטע ענויים פון דער שפאנישער אינקוויזיציע.

פעטלורא איז פעראנטווארט- ליך פאר די שחיטות און דערנאכער האב איך איהם ערמארדעט. קיין צוהעלפער האב איך נישט געהאט. איך האב איהם גע'הרג'עט לויט מיין אייגענער איני- ציאטיווע. איך האב נקמה גענומען פאר'ן בלוט פון מיין פאלק און פאר גאט וועל איך אבגעבען א דין וחשבון פון מיינע מעשים.

בעת דעם פערהער איז פארגעקומען א זעהר אינטערעסאנטער עפיזאד. דער פארזיצענדער פון געריכט פרעגט שווארצ- בארד'ן צי ער איז באמת איבערצייגט אין פעטלורא'ס שולד. שווארצבארד ענטפערט איהם:

— יא, פעטלורא איז פעראנטווארט- ליך פאר די פאגראמען, ער האט זיי טאלערירט.

פארזיצענדער: פריהער האט איהר געזאגט, אז אטאמאן פעטלורא האט אינספירירט די פאגראמען און איצט זאגט איהר, אז ער האט זיי טאלערירט.

שווארצבארד: דאס איז דאך אלץ. ער איז דער הויפט-שולדיגער אין די בלוטי- גע עדער.

פארזיצ.: מען זאגט דאך, אז פעטלו- רא איז געווען א פילאסעמיט, ער האט ליב געהאט יודען.

שווארצבארד: יא, ער האט זיי ליב גע- האט אזוי ווי [illegible] און זיי צו שיקען אין הימעל ארויף. אין דער געשיכטע פון יודישען פאלק וועט פעטלורא פערצייכ- נעט ווערען אלס כמעלניצקי'ס אנ'איי- ניקעל.

פארזיצ.: פעטלורא האט דאך ארויס- געגעבען א רייה מאניפעסטען געגען די פאגראמען:

(ענדע פון בעריכט — זעה 2-טע זייט).

דער מארגענ'דיגער
פרייטאג-נומער
— פון —
„לאדזער טאגעבלאט"
וועט ערשיינען אין א גרעסערן פארמאט און ברענגען א גאנצע רייה ארטיקלען און פעליעטאנען פון די בעסטע שריפטשטעלער
אנאנסען ווערען אנגענומען היינט א גאנצען טאג.

„ארט" | געזעלשאפט צו פערשפרייטען מלאכה און ערד-ארבייט צווישען יודען
„ארט" אין לאדז, וואלטשאנסקא 27
דאנערשטאג, דעם 1-טען טאג נאך סוכות הויבען זיך אן די לימודים אויף פאלגענדע פאכען:
1) מעכאנישע וועבערייי; 2) סוויטער-שטריקעריי; 3) פענער-צושניידער-קורס; 4) וועש-נייעריי און צושנייידען; 5) האנד-שטיקעריי; 6) מאשין-שטיקעריי; 7) היט-פוצעריי; 8) מאניקיר און פעדיקיר.
דעם זעלבען טאג הויבען זיך אן די איינשרייבונגען אויף אלע אויבען- דערמאנטע פראפעסיאנעל-קורסען און פון דאמען-צושניידער-קורס. וועגען די איינ- שרייבונגען אויף די קראפט-זאקען-שטעפלונגען וועט בקרוב בעמעלדעט ווערען.

כשר!
די לאדזער פלאנצען-פוטער-פאבריק דער אקציען-געזעלשאפט גאלדשטאדט
אין לאדז (Niecała № 12) טעלעפאן № 47-01
— ליפערט צו ביליגע פרייזען: —
ווייכער זארט — סאגאל (Sagol) —
הארטער זארט. — צעטאגאל (Cetagol)
אונזער אויסארבייטונג שטעהט אונטער דער אויפזיכט פאם מיטגליד
דעם לאדזער ראבינאט'ס הרב ישראל פרידעל נ"י אין לאדז.

געשלאסען די אויסערגעוועהנליכע סעסיע פון סיים לויט א דעקרעט פון מלוכה-פרעזידענט.

ווארשא, (טעלעפאניש) ווי בעוואוסט איז מיט א מאנאט צוריק אפגעלעגט געווארען די אויסערגעוועהנליכע סעסיע פון סיים און דער טערמין פון דער זי-צונג איז בעשטימט געווארען אויף הײַנט דעם 20 אקטאבער. איצט דערהיטען מיר אבער, אז הײַנט נאכמיטאג האט דער מארשאלעק ראטאי דערהאלטען א דעק-רעט פון מלוכה-פרעזידענט, אין וועלכען די אויסערגעוועהנליכע סעסיע פון סיים ווערט איינגאנצען געשלאסען.

דער סענאט-מארשאלעק טראמפשינסקי האט גלײַכצײַטיג דערהאלטען א דעקרעט פון פרעזידענט וועגען שליסען די אויסערגעוועהנליכע סעסיע פון סענאט.

רעזולטאט פון די שטאט-ראט-וואהלן אין וולאצלאוועק.

וולאצלאוועק, 18. אקטאבער (טעלעפאניש) דער ענטגילטיגער רעזולטאט פון די שטאט-ראט-וואהלען, וועלכע זײַנען פארגעקומען הײַנטיגען זונטאג איז פאל-גענדער: פ.פ.ס.—6 מאנדאטען, בונד—2 מאנדאטען (פערלוירען 2) לינקע פועלי ציון—1 מאנדאט (פערלוירען איינעם) רעכטע פועלי ציון—1 מאנדאט, פוילישער ווירטשאפטליכער בלאק (ענדעקעס)—15 מאנדאטען, אונפארטײַאישע—1 מאנדאט, דעמאקראטישער וואהל-קאמיטעט—2 מאנדאטען, יודישער נאציאנאלער בלאק—3 מאנדאטען (אהן ענדערונג)—ארטאדאקסען 1 מאנדאט.

יודען-עקסצעסען אין סלאוואקיען.

בראטיסלאווא (י. ט. א.) אין מיכאלאוויץ איז פארגעקומען א סלאוואקישער פראטעסט-מיטינג געגען די פראיעקטען פון לארד ראטערמיר, וואס האט פארגעלעגט צו פאראייניגען געוויסע סלאוואקישע פראווינצען צו דער אונגארישער מלוכה. נאכ'ן מיטינג זײַנען אין שטאט פארגעקומען אנטי-יודישע עקסצעסען. פיל יודישע דורכגייער זײַנען אויף די גאסען בלוטיג געשלאגען געווארען.

בעראטונג פון פינאנץ-ראט וועגען סטאביליזאציע-פלאן.

ווארשא. (טעלעפאניש) עס איז פארגעקומען א זיצונג פון פינאנץ-ראט בײַם פינאנץ-מיניסטעריום. עס איז ארומגערעדט געווארען די פראגע וועגען אויספיהרען דעם סטאביליזאציע-פלאן וואס איז פערעפענטליכט געווארען אין דעקרעט פון מלוכה-פרעזידענט.

שווארצבארד-פראצעס.

(ענדע פון זײַט 1).

שווארצבארד: מאכנאָווצעס האט ער טאקי ארויסגעשלעפט, אבער פון דער צווייטער זײַט האט ער מיט זײַנע מעשים צוגעהאלפען, אז די פאגראמען זאלען זיך אנהייבען ווידער'ן.

די ציוויל-מאהנער נוצען אויס דעם עפיזאד פון דער גנבה, וועלכער איז שוין בעקאנט פון'ם בעשולדיגונגס-אקט. זיי ווייזען אן, אז א מענש, וועלכער איז בעשולדיגט געווארען אין א גנבה האט נישט קיין רעכט צו רעדען אין נאמען פון אידעאלען און צו ווערען א נקמה-נעמער.

מיט א פעסטער און ענערגישער שטים לייקענט שווארצבארד קאטעגאריש אפ די בעשולדיגונג און דער גנבה. ער ערקלערט, אז דער חשד האט זיך דאן געגרינדעט בלויז צוליב דעם, וואס ער איז געבליבען נעכטיגען אינ'ם רעסטאראן, וואו די גנבה איז פארגעקומען. ער לייקענט אויך קאטעגאריש אפ די ידיעות וואס די אוקראינישע פערשפרייטען אויף אים, אז ער זאל זײַן ווען עס איז געווען א קאמוניסט אדער א סימפאטיקער פון די באלשעוויקעס.

צום סוף פון דער זיצונג רעדט דער פראקוראר. ער נוצט אויס ששאפאטסקי'ס ערשטען ארטיקעל אויפצעווייזען, אז פעטליורא איז נישט געווען קיין יודען פײַנד, און אז ער איז בכלל געווען אַנ ארענטליכער און סימפאטישער מענש, וועלכער איז נישט פעהיג אײַנצואָרדנען שחיטות אויף שוצלאזע מענשען.

דער פערטיידיגער טאררעס, ענטפערט אויפ'ן דעם פראקוראר, אז דאס געריכט דארף זיך שטיצען אויף ששאפאטינסקי'ס צווייטען ארטיקעל, וואו ער בעשולדיגט פעטליורא'ן אין די אלע מעשים, וואס האבען בעוואויגען שווארצבארד'ן פאר אים נקמה צו נעמען.

פארוואס האט מען פאקטיש געמשפט שווארצבארד'ן מיט 20 יאהר צוריק אין וויען.

פאריז, 19. אקטאבער (ספ. צום „לאדזער טאגעבלאט") ווי בעוואוסט ווארפט די בעשולדיגונג פאר שווארצבארד'ן, אז ער איז מיט 20 יאהר צוריק פערשטראפט געווארען דורכ'ן וויענער געריכט פאר א גנבה. פאקטיש איז די זאך געשעהן אויף פאלגענדען אופן. שווארצבארד האט זיך בעקענט מיט'ן בערייהמטען אנארכיסט אין וויען „מעסער דער מאלער", א דאנק וועלכען ער איז געווארען א סימפאטיקער פון אנארכיזם. בעת א געוויסע עקספראפריאציע, וועלכע איז אויסגעפיהרט געווארען דורך „מעסטער'ן", האט שווארצבארד זיך געפונען נישט ווייט פון יענעם ארט, צוליב וואס ער איז געווארען ארעסטירט. די פאליציי האט געפאדערט פון שווארצבארד'ן ער זאל אויסגעבען דעם נאמען פון פאלער אבער ער האט בעסער געוואלט בעשטראפט ווערען און נישט אויסזאגען, ווער ס'איז בעגאנגען דעם טאט. דעם פאקט שטעלען מעסט א רײַ פערזענליכקײַטען, דער בעוואוסטער אנארכיסטישער אידעאלאג „פיער אמי", וועלכער איז א שונא פון די באלשעוויקעס שטעלט מעסט, אז שווארצבארד האט בעליטען אין וויען פאר אנ'אנדערנ'ס חטא און אז ער איז די רײַנסטע און אידעאלסטע פערזענליכקײַט.

טענדענציעזע בעריכטען פון דער פוילישער פרעסע.

ווארשא, (טעלעג.) דער שווארצבארד-פראצעס האט געפונען א שטארקען אפקלאנג אין דער פוילישער פרעסע פון דער הויפט-שטאט. אלע פוילישע צײַטונגען זײַנען הײַנט ארויס מיט בעריכטען וועגען ערשטען טאג פון פראצעס. די בעריכטען זײַנען אבער שטארק טענדענציעזע און נישט סימפאטיש פאר שווארצבארד'ן. בעזונדערס צײַכענט זיך אויס די פוילישע טעלעגראמען-אגענטור מיט טענדענציעזע ידיעות, וואס שטעלען צוזאמען פעטליורא'ן אלס נאציאנאלען העלד פון די אוקראאינער און שווארצבארד ווערט געשילדערט אלס א מענש מיט א נישט ערענטליכער פערגאנגענהייט.

די צוזאנד-אויסגאבע פון ענדעקישען „קוריער ווארשאווסקי" ברענגט א ידיעה פון איהר ספעציעלען קארעספאנדענט אין פאריז, אז די ציוויל מאהנער און די פראקוראטור וועלען נישט פאדערן צו בעשולדיגען שווארצבארד'ן (?)

אינ'ם צוזאמענפאסען בעריכט פון „פשעגלאנד ווידטשערני" געפינט זיך אויך א ידיעה, אז אין די פראנצויזישע געריכטס-קרײַזען הערשט די איבערצײַגונג, אז שווארצבארד וועט ווערען בעפרײַט.

די עסטרײַכישע פרעסע וועגען שווארצבארד'ס פראצעס.

וויען, (י. ט. א.) די גרעסטע עסטרײַכישע צײַטונגען פערעפענטליכען אויספיהרליכע פאר-בעריכטען וועגען שווארצבארד'ס פראצעס. די צײַטונגען בעצײַכענען שווארצבארד'ס טאט אלס א נקמה-אקט פאר דעם אונשולדיג-פערגאסענעם בלוט בעת די יודישע פאגראָמען שחיטות אין אוקראאינא, מצד א מענשען, וואס האט נישט געקענט בעהערשען זײַן גרויסען שמערץ און פערביטערונג.

פון צאריזם צום סאוויעטיזם.

(צום 10. יאהרטאג פון דער אקטאבער-רעוואלוציע אין רוסלאנד).

מענשעוויקעס און באלשעוויקעס.—סאציאל-דעמאקראטיע און קאמוניזם.—פון מארקס'ן ביז לענינ'ען.

I.

אין רוסלאנד פײַערט מען די טעג דעם 10-טען יאהר-טאג פון דער אקטאבער-רעוואלוציע.

דארט אין גרויסען ברייטען רוסלאנד האט זיך, קען מען זאגען, א וועלט איבערגעקעהרט — נישט נאר סאציאל-עקאנאמיש, נישט נאר פאליטיש-געזעלשאפטליך — נאר אויך פסיכאלאגיש-מענטשליך. מ'האבען זיך פשוט געביטען די נעכטיגע בעגריפען. צו דער מאכט איז געקומען א קלאס, וועלכער איז אלײַן טויזענטער יאהרען אין דער געשיכטע געווען אונטערדריקט — דער ארבײַטער-קלאס, און דער קלאס, וועלכער איז געוואונט געווען, מען זאל הערשען איבער איהם, איז איצט אליין דארט געווארען א הערשער און ער הערשט דארט מיט א ביד חזקה איבער זײַן אמאליגען קלאסען-געגנער — דעם קאפיטאליסטישען קלאס, וועלכער האט פריער געהערשט איבער איהם.

דארין ליגט (אויב מען וויל זאגען כולה תורה על רגל אחת) דער גאנצער אונטערשיד פון דער פריהערדיגער צארישער לאגע אין רוסלאנד און דער איצטיגער סאוויעטישער.

מיר האבען דא נישט בדעת ארײַנצולאזען זיך אין א ברײַטערער און טיפערער בעהאנדלונג פון דער דאזיגער אומגעוועהנליך גײַסטליכער איבערקערעניש אין רוסלאנד. אין א קורצען צײַטונגס-ארטיקעל איז דאס בכלל אוממעגליך. דאס געהערט צו דער אויפגאבע פון היסטאריקער. אבער אויך וויפיל דער פלאץ וועט אונז דערלויבען, וועלען מיר קורץ געבאטען ארומרעדען די דאזיגע אומגעוועהנליכע געשעהעניש אין רוסלאנד — נישט אפשטעלענדיג זיך דערבײַ אויספיהרליך אויף יעדען בעזונדערן פרט. דערבײַ וועלען מיר אויך נישט פאראויסזעהן די פאקטען, וואס זײַנען אין שוין אלע איינגעשריבען.

דערן פרט. דערבײַ וועלען מיר אויך נישט זײַן קיין שופט, אדער מליץ-יושר און אורטיילען וועגען די נעגאטיווע, אדער פאזיטיווע זײַטען, וועגען די חסרונות, אדער מעלות פון דער איצטיגער לאגע אין סאוו.-רוסל. מיר וועלען נעמען די פאקטען, ווי זיי זענען אין דער ווירקליכקייט.

מיר האבען שוין פריהער פארמולירט „על רגל אחת" דעם אונטערשיד פון דער פריהערדיגער צאריסטישער ארדנונג אין רוסלאנד און דער איצטיגער. מיר האבען געזאגט, אז ער בעשטעהט אין דעם, וואס פריער איז געווען בײַ דער מאכט דער קאפיטאליסטישער קלאס און איצט — דער ארבײַטער-קלאס.

דער זעלבער אונטערשייד, קען מען אויך זאגען, הערשט צווישען סאוויעט-רוסלאנד און די נישט-סאוויעטישע לענדער. אין די לעצטע איז בײַ דער מאכט דער קאפיטאליסטישער קלאס, אין דער ערשטער דער פראלעטארישער קלאס.

איז וואס זעהען מיר?

דער קאפיטאליסטישער קלאס דארט, וואו ער איז בײַ דער מאכט, איז ער בעפרידיגט, ער האט נישט קיין טענות צו זײַן מאכט.

צי איז אבער אויך בעפרידיגט דער ארבײַטער-קלאס אין רוסלאנד פון זײַן אייגענער מאכט? צי האט זי איהם געגעבען דאס אלץ, וואס זי האט איהם אין עצם געדארפט געבען: מאטעריעלע זיכערקייט און מאטעריעלע זארגלאזיג-קייט?

די באלשעוויקעס אלײַן זאגען, אז דערווײַל נאך נישט און זיי זאגען אויף דעם מלמד-זכות, אז ערשטענס איז דער ארבײַטער קלאס דאס ערשטע מאל אין דער מענשליכער געשיכטע בײַ דער מאכט — ער לערנט זיך נאך, הייסט עס, און צווייטענס איז די קאפיטאליסטישע מאכט געווען מעהר פערזארגט מיט מיטלען סײַ מאטעריעלע, סײַ טעכנישע און אויך מיט נישט ווייניגער פראקטיק און דריטענס — איז רוסלאנד בלויז א אינזעל אין מיטען א ברויזענדען קאפיטאליסטישען ים, וואס וויל איהם יעדע רגע אײַנשלינגען, דער ארבײַטער-קלאס דארט, הייסט עס, מוז בסדר שטיין אויף דער וואך, זײַן אנגעשטרענגט, היטען זײַן מאכט — און בײַ אזא לאגע קען נאך נישט זײַן קיין פולשטענדיגע זעלבסט-בעפרידיגונג. א פולשטענדיגע זעלבסט-בעפרידיגונג קען זײַן דאן, ווען ס'וועט אויך זײַן א פולשטענדיגע זיכערקייט אין אלוועלטליכען מאסשטאב — ווען אומעטום אין דער גאנצער וועלט וועט פארקומען א רעוואלוציע, ווי אין רוסלאנד דאן וועט זיך במילא אויסגלײַכען די לאגע און אלע סתירות...

דאגעגען די מענשעוויקעס טענה'נען אנדערש און זייערע טענות בעגרינדען זיי אויפ'ן מארקסיזם. זיי זאגען, אז דערווײַל קען די ארבײַטער-מאכט נישט בעפרידיגען אינגאנצען זײַן אייגענעם קלאס ווײַל זי איז בעקומען צו דער מאכט געגען די געזעצען פון וויסענשאפטליכען סאציאליזם—געגען דעם מארקסיזם, הייסט עס, וועלכער זאגט, אז ערשט דאן קען אויסברעכען אנ'ארבײַטער-רעוואלוציע אין א לאנד, ווען דער קאפיטאליזם וועט דארט דערגרייכען זײַן העכסטע ענטוויקלונג. ד. ה. ווען דער קאפיטאל וועט זײַן קאנצענטרירט אין וואס ווייניגער הענט — במילא וועלען די מיליאנען פראלעטארישע מאסען מוזען קומען צו אנ'אויפרעגונג און די רעוואלוציע וועט קומען פון זיך אליין, ווי א נאטירליכער פראצעס. רוסלאנד אבער האט דעמאראליזירען קאפיטאליסטישען פראצעס נישט דורכגעמאכט, דער רוסישער קאפיטאליזם איז נאך געווען אין דער ערשטער סטאדיע פון ענטוויקלונג, אין די ווירקליכע, די ארבײַטער-רעוואלוציע, ריכטיגער די סאציאליסטישע איז איבערבער דער ארבײַטער-טען, לויט די מענשעוויקעס געווען פריה-צײַטיג — א מפיל קינד און אין רעזולטאט: דער מאנגעל אין זעלבסט-בעפרידיגונג פון ארבײַטער-קלאס בײַ דער הערשאפט פון זײַן אייגענער מאכט, ווײַל ארײַנשפרינגען דורך נאכט אין א סאציאליסטישען גן-עדן איז נישט מעגליך.

היינטען דעם גרויסן נאך הײַנטיגען טאג אין די רוסישע סאציאליסטישע רײַהען א פלוגתא. די באלשעוויקעס טענה'ן, אז לאו דווקא. אז די אקטאבער-רעוואלוציע איז דורכגעפיהרט געווארען לויט אלע חוקים פון מארקסיזם און אז ס'איז גארנישט נויטיג דווקא דורכמאכען א קאפיטאליסטישע ענטוויקלונג. דער ארבײַטער-קלאס קען אויף אזעלכע היסטארישע און וויסענשאפטליכע סאציאלע פראצעסען נישט ווארטען. אט, ס'איז דער משל שלעכט אין עס דאך פארט א דור המדבר — אן איבערגאנגס-פעריאדע.

מ'וועט אונז, פערשטעהט זיך, צו ווײַט פערפיהרען, ווען מיר זאלען בסדר אזוי אנאליזירען די פלוגתא'טעס צווישען די מענשעוויקעס און באלשעוויקעס. מיר וועלען דאס לאזען אן א זײַט. ווי די זאך זאל נישט זײַן, האט דאס לעבען בעוויזען איבער די טעאריעס. די מאכט אין רוסלאנד געהערט פארט דעם ארבײַטער-קלאס. דאס איז א פאקט — אבער צי דאס הײַסט שוין אויך, אז אין רוסלאנד הערשט א סאציאליסטישע ארדנונג? וועגען דעם אין א צווייטען ארטיקעל.

א. י.

קאנטראל-ראפארטען פאר אפיצירען.

(מ) ווי דאס פאליצײַאיש-מיליטערישע ביוראָ בײַם מאגיסטראט מאכט בעקאנט, וועלען דעם 4 נאוועמבער פארקומען קאנטראל-ראפארטען פאר אפיצירען פון רעזערווע און לאנדשטורם פון די יאהרגענג 1892 ביז 1902 איינשליסליך.

פאר פערשוועכען הייליגע בילדער 4 חדשים תפיסה.

דאס קרײַז-געריכט האט פער'משפט אויף 4 חדשים תפיסה א געוויסען ר' גאלסקי, וואס האט אין א שיכור'ן צושטאנד צעשניטען א הייליג בילד.

גאנץ לאדז

לויפט שנעל מיט די נאקאזן-בלאטניטשי אויף פארטשעק-דע כצרעווי נאר אין ביורא „פאלאניא" אלע 1. מאי — 7 —

ווי עס ווערען ערלעדיגט די רעקורסען אמבעסטען, אמשנעלסטען מיט גרויס ערפאלג. צור בעקוועמליכקײַט פאר די געשעצטע קליענטען איז ביורא „פאלאניא" אלעיא 1. מאי 7. פון דעם 1. אקט. ביז צום 1. נאוועמ. אפען אונאונטערבראכען פון 8 פריה ביז 10 אוו.

א וואונדער-קינד אין לאדז!

דער 14-יעהריגער בעריהמטער חזן **פייוועלע אסטראוויעצקי,**

וועלכער האט זיך קונה שם געווען אין גאנץ פוילען מיט זײַן אויסגעצײַכענטער שטימע וועט דאווענען **שבת בראשית** אין שוהל פראנצישקאנער 41, מיט א 12-יעהריגען מאליסט י. באהאריער. יודען קומט מאסענווייז הערען די זיסע תפלות, וואס בעצויבערט יעדען אײַנציגען מיט זײַן הארציג און געפיהל-פולן דאווענען. בילעטען שוין צו בעקומען א גאנצע וואך אין דער שוהל פראנצישקאנער 41 און אויך אין דער צופעריגע מצמארסקא 8 בײַ באהאריער.
6474

ד"ר מעד. **א. ס. טענענבוים**
אינערע קראנקהייטען
וואלטשאנסקא 4, — טעל. 40-25
צוריקגעקעהרט.

Dr. KLOZENBERG
צוריקגעקעהרט.

Dr. med. **H. Leichter**
קאנסטאנטינער 9 רוג זאוואדזקע, טעל. 49-66
צאהן-כירורג
נעמט אן פון 1½—5 און נאכמ. פון 9—11 מארגען.

Dr. med. **WOLF EYCHNER**
גינעקאלאג-אקושער
צוריקגעקעהרט
זגערשער 11 :—: טעל. 84-72
נעמט אן אין דער לעצשניצא
ביעזשר-קאנער 294 יעוו 11—11½.

Dr. med. **Ludwik Rapeport**
P, Narutowicza 25 (דזשעלנא) Tel. 44-10
ספעציאליסט פאר נירען-, בלאז- און הארן-קראנקהייטען
נעהמט אן פון 3 ביז 5 נאכמ.

Dr. med. **G. Gersztajn**
צוריקגעקעהרט
ספעציאל-ארצט פאר אויגען-קראנקהייטען
Traugutta 12 (קרוטקא)
נעמט אן פון 12½—2, פאר אונבעמיטעלטע פון 7-8 אוו.

Dr. H. Wołkowyski
צוריקגעקעהרט
זאכאדניא 53 (צעגעלניאנא 19) טעל. 37-70
ספעציאל-ארצט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען
נעמט אן פון 4—8, פרויען פון 4—5 ספעציעל.

אנאנסען אין „לאדזער טאגעבלאט" האבען דעם בעסטען ערפאלג.

ענגליש

לויט די נײַעסטע אנשויאונגס-מעטאדע. גרופען- און אײַנצעל-אונטעריכט. אפערטען אין דער אדמיניסטראציע פון „לאדזער טאג." אונטער „ענגליש". 4455

Dr. med. Braun
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און ווענערישע קראנקהייטען און מענער שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (קוואר-אויסטאל)
צוריקגעקעהרט
23 פאלודניאווא 23
טעל. 40-26
נעהמט אן פון 9—11 און פון 5—8 אווענט.

Dr. Z. Rakowski
קראנקהייטען פאר אויערען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
קאנסטאנטינאווסקא 9 טעלעפ. 27-81
ספעציעלער קורס פאר שטאמלער.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7.
נעמט אויך אן אין לעטשניצא זגערשער 17 פון 10 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאכמ.
6816

פּאַריז אונטער׳ן רושם פון שוואַרצבאַרד-פּראָצעס.

אַלע פּאַריזער צייטונגען ווייזען אַרויס די לעבהאַפטעסטע אינטערעסירונג מיט׳ן גרויסן פּראָצעס. — די שטימונג צווישען די פּאַריזער יודען. — 135 עדות זענען אַרויסגערופען דורך דער פערטיידיגונג, דערונטער די אָנגעזעהענסטע פּערזענליכקייטען פון פראַנקרייך. — מאַקסים גאָרקי שיקט צו זיין עדות-זאָגען שריפטליך; אויך טאָמאַ זאָל קומען צום פּראָצעס.

שלום שוואַרצבאַרד גרייט זיך ענערגיש צו זיין זעלבסטפערטיידיגונג.

די שטימונג אין פּאַריז ערב דעם גרויסען פּראַצעס פון שלום שוואַרצבאַרד.

(פון אונזער ספּעציעלען פּאַריזער קאָרעספּאָנדענט) נ. מעלניס.

די „ערב-פּראָצעס-שטימונג" האָט דערגרייכט די העכסטע שטאַפּעל און האָט זיך פון דער אינטימער גאַס אַרויסגעטראָגען אויך אויף די „גרויסע בולוואַרען", און די ערשט-קלאַסיגע קאַפעס, וואו מ׳פערטראַכט „קאָנגרעסמען" פון פּערשיידענע לענדער און נאַציעס, זו האָט זיך אויך דורכגעבראָכען א וואָך אין די קאָנגרעס-זאַלען און רעדאַקציעס פון דער „גרויסער פּאַריזער פּרעסע". — כמעט אַלע גרויסע פּאַריזער צייטונגען, פון אַלע ריכטונגען, האָבען אָנגעהויבען דרוקען לאַנגע אַרטיקלען וועגען פּראָצעס, געשילדערט די אַרט אַ לאַנגע פּערספּעקטיוו פון פּעטליוראַ׳ן און שוואַרצבאַרד׳ן. —

אַזוי צום בייספּיל, האָט די גרויסע, איינע פון די געלעזענסטע צייטונגען אין פּאַריז, „ענטראַנזיזשאַן", אָפּגעדרוקט א לאַנגען אַרטיקל וועגען פּראָצעס, וועלכען זי ענדיגט מיט די ווערטער:

„אַלט יוד, אַלס נקמה-נעמער פאַר די שחיטות אין זיינע ברידער מיט׳ן זשורנאַל:

„עס האָט פאַר די יודישע פּאָגראָמען! — האָט שוואַרצבאַרד אויסגעשריען זיין טאַט." —

„פּוגאַרע" שרייבט הינט וועגען דעם אויסערגעוועהנליכען אינטערעס, וואָס דער פּראָצעס רופט אַרויס אין דער לאַנצער וועלט, און דערצעהלט דערביי, אַז דער געריכטס-פּרעזידענט האָט בעקומען אַ בקשה פון א מסאָפּאָטאַמיער יודישער צייטונג, מען זאָל רעזערווירען נאָר איהרע פּערשטעהער זעקס פּלעצער אין געריכטס-זאַל. — די מעשה קלינגט עפּעס אַביסעל קאָמיש: אויסגערעכענט אַ יודישע צייטונג אין מעסאָפּאָטאַמיען שיקט גאַנצע זעקס פּערשטעהער צום פּראָצעס! איך רעכען אַז אין דער גאַנצער מאָס האָבען זיך אַרויסגענומען 2 פּערזאָנען: „מעסאָפּאָטאַמיען" און די צאָהל „זעקס", אַלעס אַנדערע שטימט ...

אין דער גרויסער טעגליכער צייטונג „הומאַניטע" דריקט זיך זייער נעכטען אונטער׳ן קעפּעל „די יודישע טראַגעדיע אין אוקראַינע" אַ סעריע אַרטיקלען פון לואי טאַני, אין וועלכע ער גיט אַ קורצע היסטאָרישע איבערזיכט איבער די געשעהענישען אין אוקראַינאַ אין דער צייט פון 1918-20. ער אונטערשטרייכט די שולד פון פּעטליוראַ׳ן אין די פּאָגראָמען.

אין דער צייטונג „לע קרי די זשורנאַל" ווידמעט וויקטאָר בּאַשן אַ אַרטיקעל דעם שוואַרצבאַרד-פּראָצעס „אָפּיציעלער דאָקומענט איבער די פּאָגראָמען".

„די ליידען פון די אוקראַינער יודען", שרייבט וויקטאָר באַשן — „זענען געווען אַ ראַפינירטע קאָמבינאַציע פון די שרעקליכע שחיטות פון גאָנטאַ׳ס און כמעלניצקי׳ס צייטען מיט די פייניגונגען פון דער שפּאַנישער אינקוויזיציע. — זיי זענען אָבער פאָרגעקומען אין צייטען, ווען די גאַנצע וועלט האָט אויסגעטיקט אויף די שלום-קאָנפערענץ, און דאָס פּעלקער-זעלבסטבעשטימונגס-רעכט איז געשטאַנען אויפ׳ן סדר-היום".—

שילדערנדיג אַ גאַנצע רייה שרעקליכע שחיטות און סצענעס פון די פּאָגראָמען אין זשיטאָמיר, פּראָסקוראָוו א. א. וו. פון וועלכע דאָס בלוט ווערט פּאַרגליווערט אין די אָדערען, דערצעהלענדיג וועגען דער מורא׳דיגער אכזריות׳דיגער אַרבייט פון פּעטליוראַ׳ס ליבלינגס-קאָזאַקען, אַזוי גערופענע דער „פּויט-באַטאַליאָן", זאָגט דער שרייבער:

„די, וואָס ווילען משפּט׳ן שוואַרצבאַרד׳ען, וועלען האָבען צו בעשליסען, וואָס ווענט מעהר אויפ׳ן יושר-געוויכט: דער רעוואָלווער פון אַ מענש, וועלכער זוכט יושר, אָדער די נאַגייקעס און ביקסען פון די אוקראַינישע מערדער"...

* * *

זעהר אַן אינטערעסאַנטען, זאָכליכען אַרטיקעל האָט הענט איבערגעדרוקט די גרויסע רוסישע צייטונג „פּאָסלעדניאַ נאָוואָסטי" פון מיליוקאָוו.—

די צייטונג שילדערט שוואַרצבאַרד׳ען אין זעהר סימפּאַטישע שטריכען און אונטערשטרייכט די גאַנצע שולד און פּערענטוואָרטונג פון פּעטליוראַ׳ן אין די יודישע פּאָגראָמען.

די צייטונג „הומאַניטע" דרוקט טעגליך לאַנגע אַרטיקלען, אין וועלכען זי גיט אַ גאַנץ גענויע, אויספיהרליכע בעשרייבונג פון די געשעהענישען אין אוקראַינאַ.

* * *

אין דער יודישער גאַס, אויפ׳ן „פּלעצעל" און די אַרומיגע גאַסען און געסלעך, פיהלט זיך דער „ערב-פּראָצעס" אויף שריט און טריט. וואו ס׳שטעהען אָדער זיצען ביי אַ קאַפע-טישעל צוויי יודען, רעדט מען וועגען „איהם", דעם נאָמען — שוואַרצבאַרד — איז נישט נויטיג צו דערמאָנען, ווייל מען פערשטעהט שוין אליין ווער דער „ער" איז.

וועגען וועמען קענען היינט יודען רעדען, אויב נישט וועגען „שלום׳ען"?

מען רופט אַן נעמען פון „גליקליכע", וועלכע וועלען ביי׳וואוינען דעם פּראָצעס און מען איז זיי שטאַרק מקנא.

לויט דעם פראַנצויזישען געזעץ, מוזען ביי יעדען פּראָצעס ביי׳וואוינען אויך מענשען פון „פּובליקום", ווייטיגע צושויער וואָס האָבען מיט׳ן פּראָצעס גופא נישט קיין שייכות, און בכדי „אָבצוהיטען" דאָס געזעץ אין בוכשטעבליכען זין פון וואָרט, לאָזט מען צו יעדען גרויסען פּראָצעס אריין אין געריכטס-זאַל ביז אַ צעהן מענשען, די ערשטע, וואָס שטעהען אין דער רייה. ס׳פערשטעהט זיך אַז צום שוואַרצבאַרד-פּראָצעס וועלען טויזענדער פערזוכען זייער גליק צו זיין אין די „עשרה ראשונים"...

135 עדות.

פּאַריז (ספּעציעל צום „לאָדזער טאַגעבלאַט") ווי ס׳איז פּעסטגעשטעלט, ווערט דאָס געריכט האָבען אויסצוהערען 135 עדות. צווישען די עדות וועלען אויך זיין עטליכע דירעקטע קרבנות פון די פּאָגראָמען, וועלכע ס׳איז געלונגען זיך צו ראַטעווען פון טויט.

מאַקסים גאָרקי קומט נישט צום פּראָצעס.

ער וועט צושיקען שריפטליך זיינע ערקלערונגען וועגען די יודישע פּאָגראָמען.

פּאַריז, 17. אָקטאָבער (י.ט.א.) דער בעריהמטער רוסישער שריפטשטעלער מאַקסים גאָרקי האָט מיטגעטיילט דעם אַדוואָקאַט טאָרעס, דאָס צוליב זיין קראַנקקראַנקהייט קען ער לעדער אין קיין פאַל נישט קומען צום פּראָצעס אָבצוגעבען פּערזענליכע ערקלערונגען. דאַגעגען שיקט ער צו אויפ׳ן אַדרעס פון אַדוואָקאַט טאָרעס שריפטליכע ערקלערונגען.

„עקאָ דע פּאַרי" פאָדערט אַ שווערע שטראָף פאַר שוואַרצבאַרד׳ן.

פּאַריז, 17. אָקט. (י.ט.א.) „עקאָ דע פּאַרי" האָט הינט פּערעפענטליכט אַ לאַנגען אַרטיקל וועגען שוואַרצבאַרד׳ס פּראָצעס. דער אַרטיקל איז געשריבען אין אַ פײַנדליכען טאָן לגבי שוואַרצבאַרד׳ן. די פראַנצויזישע מלוכה-צייטונג בעשולדיגט שוואַרצבאַרד׳ן אין בעלשעוויזם און פּראָטעסטירט געגען אויספיהרען טעאַטער-אַקטען אין פראַנקרייך. די צייטונג פּאָדערט אַ שווערע שטראָף פאַר שוואַרצבאַרד׳ן.

די שטאַרק-פּערשפּרייטעטע פראַנצויזישע צייטונג „פּעטי-פּאַריזיען" און „ל׳עהר" בעגניגענען זיך נאָר מיט איבערגעבען אין צוזאַמענהאַנג מיט שוואַרצבאַרד׳ס פּראָצעס, די געשיכטע פון יודישען פּאָגראָם-מאַרטירערטום אויף אוקראַינע, נישט צוגעבענדיג פון זיך קיין שום קאָמענטאַרען.

אַ פיינדליכע שטעלונג צו שוואַרצבאַרד׳ן האָט אויך „זשורנאַל", וואו ס׳ווערט בעזונדערס אונטערגעשטראָכען, אַז מיט 20 יאָהר צוריק איז שוואַרצבאַרד בעשטראָפט געוואָרען דורכ׳ן עסטרייכישען געריכט.

„ליבערטע" רופט פּאַנצווערטען רוהיג דעם אויסגאַנג פון פּראָצעס און דעם אורטייל פון די געשוואָרענע.

פון דער צווייטער זייט אָבער שאַצען די מעהרהייט פון די פראַנצויזישע בלעטער די פערדינסטען פון שוואַרצבאַרד׳ן אין דער וועלט-מלחמה, בעת ער האָט געקעמפט אין די רייהען פון דער פראַנצויזישער אַרמעע, און זי דריקט אויס מיט פול אָנערקענונג פאַר זיין דרצסטקייט, וואָס ער האָט אַרויסגעוויזען בעת דער מלחמה, פאַר וואָס ער האָט בעקומען אַ ספּעציעלע אויסצייכנונג.

שלום שוואַרצבאַרד וועט זיך אַליין גלענצענד פערטיידיגען.

פון אונזער ספּעציעלען קאָרעספּאָנדענט מ. פּערלאָוויטש.

פּאַריז, דער נאָמען רעפּס-יוד, איז דער פערטיידיגער, אָבער די גרעסטע האָפנונג לעגט מען אויף שוואַרצבאַרד׳ס זעלבסט-פערטיידיגונג. ער רעדט אַ גלענצענדען פראַנצויזיש, אַלס אַ געוועזענער פראַנצויזישער סאָלדאַט מיט וואונדען אויפ׳ן לייב פון לעצטען קריג, מיט אויסצייכנונגען פאַר העלדישקייט און מסירת-נפש. אָבער דאָס וויכטיגסטע: מיט אַ גרויס פלאַמיג האַרץ. וואָס גיט זיך אָב אַ חשבון פון זיינע מעשים, וואָס בלוטיגט פאַר עוולות. וואָס קוקט רוהיג דעם טויט אין די אויגען אַריין און וואָס וועט מיט עקעל און פעראַכטונג אָבטרייסלען פון זיך אַלע בעשולדיגונגען אין פערקויפטקייט, אָדער אין אונטערגעשטעלטקייט.

די, וואָס האָבען לעצטענס שוואַרצבאַרד׳ען געזעהן אין תפיסה, גיבען איבער, מיט וואָס פאַר אַ בעוואונדערונג פּינקט שוואַרצבאַרד גרייט זיך צו זיין פּראָצעס. ער האָט ברייטע פּלענער, — זאָגט ער, — און ער וועט זיין זעהר אויסטראַגען. ער האָט אין זיין אויסשרייבען און אויסגעאַרבייטען זיינע געדאַנקען, כדי אויסצוקלערען פאַר די צוהערער, אַז זאָ פאַר רעדען, אַז זאָל ער זיך נישט קענען געבען גענוגענד ערקלערונגען, אַלע פאַר הינויזען, אַז זיי האָבען נישט קיין פאַריז ערלעדיגען זעהר פּערזענליכע, אָדער נאַציאָנאַלע חשבונות דורך מאָרדען און רעכענען דערביי אויף דער פּערשרייענער פראַנצויזישער ליבעראַליטעט.

דער אויסגאַנג פון פּראָצעס? — ס׳איז ווי זיכער, אַז שוואַרצבאַרד וועט בעפרייט ווערען. אָבער פון דער אַנדערער זייט שרעקט מען זיך, אַז די פראַנצויזען וועלען איינמאָל פאַר אַלע מאָל וועלען פאַר אַלע מאָל ווען אָנלערנען, אַז זיי זאָלען נישט קענען פאַריז ערלעדיגען זעהר פערזענליכע, אָדער נאַציאָנאַלע חשבונות דורך מאָרדען און רעכענען דערביי אויף דער פערשרייבענער פראַנצויזישער ליבעראַליטעט.

און דער קרבן פון דעם דאָזיגען אָנפּרעגען זאָל נישט אַמאָל זיין שוואַרצבאַרד, פאַר וועלכען דער גרעסטער טייל פון דער פראַנצויזישער געזעלשאַפט האָט פיל סימפּאַטיעס.

פּאַריז, 15-טען אָקטאָבער.

אַלבער טאָמאַ אַלס עדות.

בערלין, 19. (ספּ. צום „ל. ט.") אַלבער טאָמאַ, וועלכער מיינט איצט אין בערלין, האָט בעקומען פון שוואַרצבאַרד׳ס פערטיידיגער אַדוו. טאָרעס אַ טעלעגראַמישע איינלאַדונג צו קומען קיין פּאַריז צום שוואַרצבאַרד-פּראָצעס און אַרויסטרעטען אַלס מאָראַלישער עדות. ווייל אַלבער טאָמאַ איז געווען אין רוסלאַנד אין האָט זיך צונויפגעקומען מיט פּערטרעטער פון די מערשידענע נאַציאָנאַלע בעוועגונגען און פון זיי איז ער אינפאָרמירט געוואָרען וועגען פּעטליוראַ׳ן און דעם כאַראַקטער פון זיין מעטיגקייט.

דערווייל האָט נאָך אַלבער טאָמאַ קיין ענטפער נישט געגעבען, אָבער מ׳האָפט, אַז ער וועט די איינלאַדונג פון טאָרעס׳ן אָננעהמען.

פּנחס קראַסני וועט אויך זיין עדות.

פּאַריז, 18. (ספּעציעל צום „לאָדזער טאַגעבלאַט") פּנחס קראַסני, דער געוועזענער מיניסטער פאַר יודישע ענינים אין דער צייט פון פּעטליוראַ׳ס ממשלה, האָט זיך געווענדעט מיט אַ בריף צום פּראָקוראָר פון דער פראַנצויזישער רעפּובליק, מיט אַ ביטע, מען זאָל איהם רופען אַלס עדות אין שוואַרצבאַרד-פּראָצעס. ער אונטערשטרייכט אין זיין בריף, אַז אין דער צייט, וואָס אַזעלכע לייט, ווי פּראָקאָפּאָוויטש, מאַזעפּאַ, שולגין און טאַקאַרושעווסקי, געוועזענע פּעטליוראַס מיניסטאָרען, וועלכע טראָגען די פּעראַנטוואָרטליכקייט פאַר די פּאָגראָמען, וועלען ערשיינען צום פּראָצעס אַלס עדות, קען דער נישט וועניגער וויכטיג, אַז ער, געוועזענער מיניסטער פאַר יודישע ענינים, זאָל אויך אויסגעהערט ווערען.

הזכרה נאָך די הרוגי אוקראַינע.

פּאַריז, 19. אָקטאָבער (ספּעציעל צום „ל. ט.") שמיני-עצרת, דעם ערשטען טאָג פון פּראָצעס האָט מען אין אַלע פּאַריזער שוהלען געמאַכט אַ הזכרה נאָך די געפאַלענע קרבנות פון אוקראַינע אין יענע שרעקליכע טעג.

די אָנגעזעהענסטע פּערזענליכקייטען אַלס עדות אין שוואַרצבאַרד-פּראָצעס.

פּאַריז, 19 אָקט. (ספּ. צום „לאָדז. טאָג.") צווישען די וויכטיגסטע עדות, וועלכע זענען אַרויסגערופען געוואָרען צום פּראָצעס מצד דער בעשולדיגונג פיגורירען פאָלגענדע פּערזאָנען: מאַזעפּאַ (געוועזענער מיניסטער אין דער פּעטליוראַ-רעגירונג), פּעדיענקאָ, מאַרטאָס פּיעטראָוו. סלאַוינסקי, זאַמאָטשענקאָ, סאַלסקי, יונאַקיוו, בעזרושקאָ, טשעבאָטאַרעוו, קאַרלינסקי, פּיקאַנצאָוויטש, דיערעוואַיעד, וויכאָווסקי, מירנאָוויטש, סטעפּאַנאָווסקי, קירישטשענקאָ, שאַדרין, קרייטשי, זאַוואַדזקי, גראַכער, דעלוויג, קאַהוט, פּאָדאָלקאַ, חיעצינסקי און אַנדערע.

מצד דער פּערטיידיגונג וועלען געבען ערקלערונגען פאָלגענדע בעקאַנטע פּערזענליכקייטען: פּירמין זשעמיע, פּראָפּ. א. איינשטיין, לעאָן בלום, אַנדרע בערטאָן, נחום אַראָנזאָן, מאַדאַם סעווערין, טריסטאַן בערנאַר, זשאָזעף קעסעל, קאַמיל הוימאַר (רעדאַקטאָר פון „ליבערטע") זשאָרזש סילרעו (מיטאַרבייטער פון „טאַן") פּראָפ. לאַנזשעווען, גראַפין דע-נאַאַיל, סאַלאָמאָן ריינאַך, ל. פּראָסאַר, וויקטאָר באַש (פּאָרזיצענדער פון דער ליגע פאַר מענשען-רעכט), ערנסט זשידע (געוו. רעדאַקטאָר פון „עקלער") אַססאָלאַ (געוו. וויצע-מיניסטער פאַר קריגס-ענינים) מאַרק סאַניע, די דעפּוטאַטען לאַגע און ספּינאַס, דאָראַ פּוראַ (געוועזענער מיניסטער פאַר פאָלקס אַרבייטען), וויקטאָר מאַרגעריט, די אוקראַינער: גאַליפּ, פלאַטאָן, ליניטשענקאָ (געוועזענער פּאָרזיצענדער פון אוקראַינישען רויטען-קרייץ), גראַף קאַראָלי, פּראָפ. אַלאַר, סטאַווינסקי פּרושאַנאָווסקי (געוו. דעלעגאַט פון דעם רוסישען רויטען-קרייץ אין פּראָסקוראָוו) מעלאַמעד, ד"ר זילבערפאַרב (געוו. מיניסטער פאַר יודישע ענינים אין אוקראַינע), ד"ר גערנגעל, גיטערמאַן, שאַפּיראָ, ד"ר וואַלדמאַן, ד"ר קאָראַליק, א. טשעריקאָווער, זעקסטער, זאַלקינד, לעאָ מאָצקין (פּאָרזיצענדער פון קאָמיטעט פון די יודישע דעלעגאַציעס), טאָפּעלבערג, דאַווידאָוו, טיאָמקין, גרינבערג, טרעטיאַק, גאָלדשטיין, אַדוו. שליאָסבערג, ברוימאַן, בערנאַרד לעזשאַש, סאַשקין, ראַמיוס, שוואַרץ, העגרי מאַקס (פראַנצויזיש-יודישער מאָלער) אַנדרע שפּירע, געאָרג פּיאַרזש, פּיערע לאַמאַזשער, עדמונד פלעג, הרב מתתיהו וואָלף און פיל אַנדערע.

פּאַריזער בילדלעך.

אין קאַפע פאַר׳ן שוואַרצבאַרד-פּראָצעס.

דאָס קאַפע איז פול געוואָרען מיט יודען; אַלע זיצען זיך אַרום אַרום דעם טישעל און גענירדיג געשלאָגען יעדען וואָרט פון יוד, וועלכער איז אמאָל געווען מיט שוואַרצבאַרד׳ן אין איין לאַגער.

— אַז ס׳איז צוגעפאַלען די נאַכט, זענען מיר אַלע געבליבען ליגען, ווי טויטע אין די גריבער; טויט, לעבען — אַלץ איינס געווען; אָבער די קאָם זענען געפלויגען די קוילען און אַרום האָבען די האַרמאַטען געדונערט, אַז מען האָט געקאָנט טויב ווערען. כ׳גיב אַ קוק, עמיץ קריכט אַרויס פון דער לאַגער — כ׳קוק זיך גוט צו: — שלום! — שריי איך צו איהם — שלום, וואו קריכסטו? ער קריכט אַרויס; כ׳בין געווען זיכער, אַז ער וועט שוין נישט צוריקקומען; און אַ פערטעל שעה אַרום — שלום איז דאָ — אין טראָגט אַ פערוואונדעטען.

— נישט בלויז דאָס — מישט זיך אַריין אַ דריט, לאַנג, בלאַנדער יונגערמאַן — טשיקעל — און אַז איך בין געזעסען אין פּאַריז און זיך געוואַלגערט אַ הונגעריגער אין די גאַסען — ווער האָט מיר געהאָלפען, אַז נישט שלום? — כ׳קום אַריין און זיין זיינגערמאַכערייַ — כ׳וויל רעדען מיט איהם אַ וואָרט און כ׳שעהם זיך — שווייג איך, און שוואַרצבאַרד פרעגט מיך, וואָס איך וויל — שווייג איך ווייטער — פערשטעהט ער באַלד מיין לאַגע און שרייבט אַרויף און שטייט:

— אַנגאַ! כ׳האָב היינט אַ גאַסט — אַ פריינד איז געקומען, וועלכען כ׳האָב שוין לאַנג נישט געזעהען — און ער האָט מיך שוין נישט אַוועקגעלאָזט, ביז כ׳האָב אָבגעגעסען מיטאָג און געזעהער האָ מער מיך נאָך בעוואָרנט מיט אַרבייט אויך.

— אַזאַ מענש? אַזאַ מענש? — ווערט נתפּעל די באַניקערין-יודענע — אַ גודריגעץ, אַ ברייטער מיט אַ צו לאַנגען געשטערנפּעלטען פאַרמאַך, וואָס מאַכט זיך נאָך קליינגעלדער און פּעסלענגעע — װאָס איז זאָגען?

בלייבען אַלע שטיל. די יודענע זעהט אַויס:

— מעגען לאָזען אַף די פריאַה!

— מען מוז איהם בעפרייען — הויבט זיך דער רונער יונגערמאַן; איך גיב מיין לעבען פאַר איהם.

— און איך וואָלט נישט געהאַנגען זיין? צען פיר וואָלט פאַר איהם? ! — רופט זיך אָם אַ רויטער פּאַריזער יוד — גלויבט מיר. כ׳פערמאָג מיין געשעפט און זעץ זיך אויף זיין אָרט — כ׳זאָל נאָר ווייסען, אַז עס וועט איהם העלפען.

— וואָס ווייסט איהר, וואָס ווייסט איהר? — צוטערט זיך אַ רומעניער יוד — ווען איהר זאָלט זיין און אוקראַינאַ? ווען איהר זאָלט זעהען די פּערטלעצען? בלויז, וואָס אונזער שטעטעל אַליין האָט איבערגעלעבט, איהר וואָלט זיך דאָך געוואָרפען צו די פיס פון דעם ריכטער און געבעטען און געוויינט:

— ווילט איהר איהם מיט פּנים, טויט עס מיר אויך — אוי, ווען מען לאָזט מיך צו צום געריכט?

און דער יוד צוטערט זיך מיט אַ דינער קאָפּ, מאָגערער שטימע — היוך — און וואַרפט אַרויס בייזערע רוסישע ווערטער; די אויגען צעגלאָצען זיך ביי איהם. דאָס קליינליגע פּנים ווערט רויט און אַ מאָמענט שוואַרץ-שוואַרץ און הויליג; בלייבען אַלע שטיל, איהר צוזעהען און אַ גרויסאַם פערקרומט די פּנים׳ער — אפילו דער קעלנער בלייבט שטעהן מיט דער טאַץ אין האַנד און קלינגט נישט מיט די גלעזער — בלויז די יודענע מיט די פאָטערען האַלט נישט אויס און ברעכט מיט אַ געוויין:

— כ׳וויל גאָר צו „מצוה לעשון" — מעם"!

פּאַריז.

י. האָטסקי.

ווי אַזוי בעזייטיגט מען האָר און קליינע הערלעך

לויט Dolly-Sisters

ווען דאַרף נעהמען אַביסעל פון׳ם זעלטענעם ווערפעירטען קרעם "Taky" אין דער פאָרם, אין וועלכער עס געהט אַרויס פון דער טובע, ווען דאַרף וואַרטען 5 מינוט און נאָכ׳ן בעווצען אַביסעל וואַסער ווערט די הויט ווייס און גלאַטיג און זי וועט נישט האָבען קיין איין טונקעל פלעקעל. ווי אַזוי קענט איהר ווייזען זיך נאָך היינט בענוצען מיט דעם אונבעקוועמען ראַזיר-מעסער, וועלכער רייצט די הויט, רופט אַרויס שפּרענגלעך און נאָכ׳ן וואַקסען די האָר נאָך מעהר בערשטיגער, שטעכיגער און שטעכענדיגער, אָדער אויך מיט די אין געברויך קאַמפּליצירענדע די פּילאַטואַר׳ס! "TAKY" איז זעהר אָקאָנאָמיש און אונשעדליך, בעזייטיגט ווירקזאַם די האָר, דאַגעגען נאָך אַ לענגערער בענוצונג פון קרעם "TAKY" ווערען די האָר אינגאַנצען פערשוואונדען. מיר זענען אין דער מיינונג, אַז "Taky" איז אַן אויסגעצייכענטער און אַ נויטווענדיגע ערפינדונג ביי דער איצטיגער מאָדע פון די קורצע קליידלעך און דורכזיכטיגע שטרימף. "Taky" איז צו בעקומען אין אַלע ענטשפּרעכענדע געשעפטען צום פּרייז פון 5 זל. פאַר אַ טובע.

Generalne Przedstawicielstwo:
A. Bornstein & Co. Gdańsk, Boettchergasse 23/27, Tel. Gdańsk 266-1
Pocztowe Konto Czekowe: P.K.O. Poznań 207-170.
ביי דער גאָבע מיט׳ן אויפשריפט פון דער פירמע A. Bornstein & Co. איז בייגעלעגט דער פּראָספּעקט פון בענוצען אין דער פּוילישער שפּראַך און נור פאַר די דאָזיגע גאַראַנטירען מיר.

דער גרעסטער בעל-מופת און דער גרעסטער שווינדלער פון אלע צייטן.

די שטוינענדע געשיכטע מיט דעם יודישען „גראף" קאליאסטרא.

פון י. א. בערלאוויטש.

ווער איז ער געווען.

די סקעפטיקער האבען פרובירט נא-טירליך, מעהר ווי אנדערע נאכצושפירען זיין פערגאנגענהייט. זיי זאגען אמער ענייג וואס דערגאנגען, וואס זאל ווירק-ליך דערוויזען, אז קאליאסטרא איז ניט מעהר ווי א'ן אווענטוריסט.

מען האט גערעדט, אז ער איז אמאל געווען א איטאליענישער גלח, אז מען האט איהם פאר פיהרען א ליכטזיניגען לעבען ארויסגעטריבען פון קלויסטער, און אז זיין אמת'ער נאמען איז גאר נישט קאליאסטרא. אנדערע, ווידער, האבען דערצעהלט, אז ער קומט פון מצרים און אז ער האט מיטגעבראכט מיט זיך די פערבעהאלטענע עגיפטישע כשוף-מאכערײ פון די פערצייטישע כשוף-מאכער.

אבער א גרויסער טייל פון די, וואס האבען געלעבט אין זיין צייט און בע-קומען מיט איהם אין בעריהרונג, דערווי-זער אויך בעדייטענדע געלעהרטע, ווי דער ארכעאלאג סעניור און לאבאר, האבען פערזיכערט, אז ער שטאמט פון יודען, אז זיין אמת'ער נאמען איז יוסף באלזאמא, אז זיין טאטע איז געווען א ירושלימער יוד, וואס האט זיך אויף די עלטערע יאהרען געטויפט און האט חתונה געהאט מיט א מאכמעדאנערין. קאליאס-טרא האט נישט געקענט רעדען ווי נא-טירליך איז אויך קיין איינציגער אייראפעאישער שפראך. דער איטאליענישער לשון, וועלכען ער פלעגט געברויכען מעהר ווי אלע אנדערע שפראכען, איז געווען אויס-געמישט מיט אומבעקאנטע ווערטער, וואס די ארומיגע פלעגען אננעמען פאר ארא-מיש (כאלדעאיש) אדער אראביש. ער פלעגט דערמאנען מיט התלהבות דעם יודישען גאט, און אין זיינע תפילות, וואס ער פלעגט אפריכטען עפענטליך פאר זיינע אנהענגער און תלמידים, פלעגט ער זיך ווענדען צו „יעהאוואה". וועגען יודען פלעגט ער שטענדיג זאגען, אז דאס איז דאס אויסדערוויילטע פאלק פון אלע פעלקער.

די מיינונג, אז קאליאסטרא האט בע-שטאמט פון יודען לעגט זיך גאנץ גוט אויפ'ן שכל. אין דער יודישער געשיכטע איז דאך שוין בעקאנט דער טיפ פון אזא מין גרויסען בעל-מופת, וואס איז ארומגערינגעלט מיט לויטער סודות און וואס קומט פון אומבעקאנטע לענדער באצוזאגען דער וועלט א בשורה וועגען א נייער גאולה. לאמיר זיך דערמאנען אן דעם פירשט „דוד הראובני", וועל-כער איז מיט א יאהרהונדערט פריהער אויך אזוי בעקומען אין איינראפא ווער ווייס פון וואנען, רייך און זיכער אין זיך, און וועגען וועלכען עס האט אין יענער צייט אויך גערעדט מיט בעוואונדערונג די גאנצע מענשהייט, און פאר וועמען עס האבען זיך געעפענט נישט נאר די טירען פון קעניגליכע און פירשטליכע פאלאצען, נאר אפילו די פאלאצען פון פויפסט אין רוים. קאליאסטרא האט אבער נישט גערעדט וועגען דער דערלייזונג פון פאלק ישראל. זיין יודישקייט האט זיך אויסגעדריקט נאר אין דעם, וואס זיין גאט איז געווען דער יודישער גאט, און וואס אין זיינע רייד פלעגט ער מישען העברעאישע ווערטער און פסוקים, וואס קיינער האט נישט פערשטאנען.

די מופתים און די מעשיות וועגען קאליאסטרא.

ווי עס זאל נישט זיין, גאר מעשיות האבען זיך פערשפרייט וועגען איהם אן א שיעור, און וואס א טאג איז אלץ מעהר געוואקסען די צאהל פון זיינע אנהענ-גער. די גרעסטע סקעפטיקער פלעגען דאך ענדליך מאסענווייז אריבערגעהן אין לאגער פון זיינע פערעהרער.

מ'ט בעוואונדערונג האבען זיי זיך געבויגען פאר איהם, צוזעהענדיג, ווי ער מאכט אלטע לייט יונג, און צוקוקענדיג זיך צו דער פערזאכטונג, וואס ער ווייזט ארויס צו די רייכע, און צו דער ליבע און רחמנות, וואס ער האט געהאט צו די ארימע און שוואכע. די בעגייסטערונג פון די פאלקס-מאסען פאר איהם איז געווען אומבעהייער. אין די טויזענדער פלעגט מען בעלאגערן זיין שלאס אין שטראסבורג און איהם נאכלויפען אין די גאסען, אבי נאר זוכה צו זיין א קוק צו טון אויף זיין ליכטיגען פנים. אויך די רייכע און די אדעל-לייט האבען געהאל-טען פאר'ן גרעסטען כבוד זיך צו בע-קענען מיט'ן וואונדערבארען מענשען און האבען געגעבען צו ווערען אנגענומען אין זיין שטוב.

צו יענער צייט איז אין שטראסבורג בעקומען דער קארדינאל פירשט ראהאן, דער רייכסטער מענש פון פראנקרייך, וואס איז געווען דער פראנצויזישער הויף-גלח און איינער פון די העכסטע פערזאנ-נען אין לאנד, וועגען וועלכען מיר וועלען נאך האבען ווייטער א סך צו דער-צעהלען. ער איז ספעציעל געקומען אהער, כדי זיך צו בעקענען מיט'ן גע-ליבטען קאליאסטרא. קאליאסטרא האט זיך אבער אפגעזאגט איהם אויפצונעה-מען בעי זיך אין פאלאץ, נישט קוקענ-דיג אויף אלע בעמיהונגען פון דעם קאר-דינאל.

„אויב דער קארדינאל איז קראנק — האט קאליאסטרא געזאגט — מעג ער צו מיר קומען, און איך וועל איהם היי-לען. איז ער אבער געזונט, דארף ער מיר נישט און איך דארף איהם נישט האבען".

נאך אט דעם קאלטען ענטפער איז די אכטונג פון קארדינאל צו קאליאסטרא'ן נאך מעהר אויסגעוואקסען און דער ברע-נענדיגער וואונש זיך צו בעקענען מיט'ן וואונדערבארען גאסט האט איהם נישט געלאזט צורוה.

וואס א טאג האט מען אין שטראס-בורג דערצעהלט אלץ נייע נסים פון קאליאסטרא'ן. די צייטונגען פון דער גאנצער וועלט זענען געווען פול מיט בע-גייסטערטע בעריכטען פון די נסים. מען האט דערצעהלט, למשל, ווי ער האט אין שטראסבורג בעגעבען אן אלטער בארא-נעסע א רפואה, וואס האט איהר געזאלט יונגער מאכען אויף 25 יאהר. די דריי-סיג-יעהריגע דינסט-מויד פון דער דאמע האט עס דורך א טעות אויסגעטרונקען און האט גלייך אויף אן'ארט גענומען ווערען קלענער און אין איניגע מינוטען פערוואנדעלט געווארען אין א פיצעלע קינד, אזוי, אז איהר קליין געוואקסענער קערפער האט זיך בעפלאנטערט אין איה-רע קליידער, וועלכע זענען פלוצלינג געווארען אויף איהר לאנג און ברייט. פון אזעלכע געשיכטען פלעגען איבער-ראשט ווערען אפילו די סאמע פער-עקשנ'סטע צווייפלער.

קאליאסטרא אליין האט קיינמאל מי קענען נישט בעזאלט רעדען און וואס עס איז דערצעהלען וועגען זיך. אז מען פלעגט איהם פרעגען ווער ער איז, פלעגט ער ענטפערען:

„איך בין דער, וואס איז פאראן".

ער פלעגט נאך געבען צו פערשטעהן, אז ער לעבט פון אייביג אן. איינמאל, זייענדיג אין שטראסבורג, האט ער זיך אפגעשטעלט כלומר'שט א פערוואונדערטער פאר א יעזוס-בילד אויף א צלם, וואס איז געשטאנען אין מיט'ן גאס, און ער האט ארויסגערופען ווי מיט איבערראשונג:

„וואס פאר א מערקווירדיגע ענליכקייט! פונקט אזוי האט ער דאך טאקע אויסגע-זעהן אין דער אמת'ן, דו געדענקסט?" — האט ער זיך געווענדעט צו זיין די-נער, וואס איז איהם נאכגעגאנגען.

יענער האט זיך פערבויגען און גע-ענטפערט:

„ענטשולדיגט, מיין הער, איך בין דאך אבער אין אייער דינסט בלויז טויזענד פינף הונדערט יאהר".

און דער צעשראקענער המון, וואס האט דאס געהערט, איז געווען איבער-צייגט, אז נישט נאר קאליאסטרא אליין לעבט שוין פון טויזענטער יאהרען, נאר אז ער קען אויך אנדערע געבען אן'איי-ביגען לעבען, און דערביי זאלען זיי בליי-בען תמיד יונג, ווי זיינע פילע דינער.

אין די אויגען פון די לעצטע דארף אט די נארישקייט נישט אויסזעהן בעזונ-דערס לעכערליך. אין יענע צייטען, אין 18-טען, און פריהער אין אין 17 יאהר-הונדערט, זענען אין אייראפא, און טאקע דער עיקר אין פראנקרייך, אומגעגאנגען קלאנגען וועגען פערשידענע בעוואוסטע מענשען, אז זיי זענען אלט שוין טויזענ-טער יאהרען. בעזונדערס האט דערנסט-מאל גערעדט'ט מיט א געהייסען פירשט סען-זשערמען, וועלכער האט זיך געפו-נען א לענגערע צייט אין הויף פון קע-ניג לואי דעם פערצעהנטען, אז ער לעבט שוין פון אייביג-אייביגקייטען. וועגען דעם סען-זשערמען (וואס נאך גאר נישט לאנג האט דער בעריהמטער פראנצויזישער ראמאניסט קלאד פארער איהם אויסגענוצט אלס א העלד פאר זיין ראמאן „דאס הויז פון די לעבעדיגע מענשען") שרייבען אנדערע היסטאריקער, אז ער איז געווען א פערשטעלטער יוד, און דער גראף קא-ליאסטרא האט, אגב, זיך געריהמט, אז ער איז זיינער א תלמיד...

(דאס ווייטערע קומט).

גאלד, בלוט און פרויען.

א ראמאן פול מערקווירדיגע איבער-לעבענישען און ליידענשאפטען.

(143-טע פארזעצונג.)

— גיב נאר א קוק הער באראן, האט מיכאאיל געזאגט צום צווייטען מאל.

— וואס ווילט איהר מיר ווייזען? האט ער קוים ארויסגעשטאמעלט.

— איך וויל אייך אראבשלייערן אין דעם אבגרונד.

— וואס האב איך אייך דען געטון? האט נאגי געפרעגט מיט א וויינענדע שטימע.

— ענדליך קענט איהר שוין רעדען, האט מיכאאיל געלאכט, נון, יעצט מיין איך, אז מיר וועלען איינער דעם אנדערן בעסער פערשטעהן. איך האף אז איהר וועט יעצט איינזעהן, אז איך בין אויך נישט געבוירען געווארען צו זיין א הענקער. מען האט מיך געמאכט פאר א הענקער.

נאגי האט ווידער געשוויגען עטליכע מינוט. ער האט פערשטאנען, אז דא קומט מער עפעס בעזונדערס, אז דער הענקער ווייסט עפעס פון איהם, אז דער הענקער קען איהם בעסער ווי עס ווייזט זיך אויס.

— וואס פערלאנגט איהר פון מיר? האט ער ענדליך געפרעגט, איך קען נישט טראכטען, אז איהר האט מיך אהער געבראכט גלאט אזוי אום מיך צו שרעקען. איהר ווילט דאך געוויס עפעס, איהר פערלאנגט דאך פון מיר עפעס, וואס פערלאנגט איהר פון מיר?

— הער באראן, איך פערלאנג, איהר זאלט מיר זאגען די גאנצע וואהר-הייט אין א פאל, וועלכען איהר קענט גאנץ גוט. איך האב געוואלט אייך בעי זוכען אין שלאס ראדעצקי. דער צופאל האט אייך געבראכט מיר אין וועג.

נאגי האט זיך א ביסעל בערוהיגט. קוים האט ער דערהערט, אז דער הענקער פערלאנגט פון איהם אויסקונפט איבער א זאך, איז ער געווארען זיכער, אז ער וועט זיך ארויסדרעהען מיט זיינע ליגען. אזוי זענען שוין די נידער-טרעכטיגע מענשען. קוים פאלען זיי אריין אין א נעץ, הויבען זיי אן צו שווינ-דלען און צו ליגען און פאלשקייטען.

— אין וועלכע זאך פערלאנגט איהר פון מיר אויסקונפט? האט ער גע-פרעגט.

— איך וויל, איהר זאלט מיר זאגען די וואהרהייט, האט איהר אליין אנגעשטעלט אלע מענשען, וועלכע האבען געברענגט דאס אומגליק אויף דעם באראן פאן באטיאני, אדער האבען עס אנדערע געטון?

נאגי איז אונטערגעשראקען, אזא פראגע האט ער זיך נישט גערעכענט זאל מען איהם פרעגען. ער האט געשוויגען און זיך איבערגעלייגט, וואס צו ענטפערען.

— וואס שווייגט איהר הער באראן? פארוואס רעדט איהר נישט? ענט-פערט אויף מיין פראגע, אדער...

— ווי קומט איהר צו די פראגע? וואס געהער איך מיך אן מיט'ן באראן פאן באטיאני?

— איהר וועט זיך נישט אויסדרעהען פון מיר מיט נארישע פראגען, האט דער הענקער בעזאגט שארף — ענטפערט, אדער איך וואלף אייך אראפ אין דעם אבגרונד.

נאגי האט איינגעזעהן, אז ער וועט זיך נישט אזוי לייכט ארויסדרעהן פון דעם ווילדען מענש.

— איך שווער אייך בעי גאט און בעי אלע הייליגע, אז איך ווייס גאר נישט וואס צו זאגען! — האט דער גוטער און פרומער נאגי אויסגערופען — איך בין געוואהר געווארען, אז דער באראן איז ארעסטירט, אויף דעם שלאס טאקי.

— דאס איז א ליגען! האט דער הענקער אויסגערופען.

— איך שווער אייך בעי דעם הימעל איבער אונז און בעי דער ערד אונטער אונז, אז איך בין דעם באראן פאן באטיאני'ס בעסטער פריינד. איך האב געוויינט, ווען איך האב געהערט די טרויעריגע נאכריכט. וואס האב איך דען צום באראן פאן באטיאני? האט ער מיר דען אמאל שלעכטס געטון? איך בין דאך דא א פרעמדער. וואס קען איך דען האבען צום באראן?

דער הענקער איז געבליבען שטעהן ווי א פערשטיינערטער. ער האט ניט געקענט איבערראשען אזוי פיל פאלשקייט, אזוי פיל בעטרוג און אזוי פיל ליגען. וואס קען מען מאכען מיט אזא מענש בעי וועלכען יעדער האוך איז ליגען, יעדעס ווארט איז בעטרוג און יעדע מינע איז פאלשקייט און שווינדעל?

— אך, וואס פאר א נאר איך בין! האט ער אויסגערופען. פאדערן פון אזא מענש די וואהרהייט? פאדערן פון א ווילדען טיגער, ער זאל נישט טרינקען בלוט? פאדערן פון א הונד, ער זאל נישט בייסען? פאדערן פון א רויבער מערדער און פערברעכער, ער זאל זאגען די וואהרהייט? איך טויט איין די וואהרהייט אין דער לעצטער שעה פון דיין לעבען, ווען דיין אטעם וועט אויסגעהן און דיינע גלידער וועלען ציטערן אין לעצטען לעבענס-קאמף, וועסט נישט זאגען די וואהרהייט.

איך קען די מענשען. איך האב שוין נישט איינעם אזעלכען אבגעשניטען דעם קאפ. אפילו אויפ'ן עשאפאט זוכען זיי צו בעטריגען דעם הענקער. געה אין דיין שטאלצען שלאס, דו פאלשער באראן! עס וועט קומען א צייט ווען דו וועסט ליגען פאר מיר בעבונדען די הענט און די פיס, דאן וועל איך דיך פרעגען, דו זאלסט מיר אויסזאגען די וואהרהייט. — איך האב דיך פיל צו פרעגען, וואס העלפט עס אבער? דו וועסט ווידער שווערען בעי דעם הימעל און בעי דער ערד, אז דו ביסט אונשולדיג ווי א לעמעלע. געה פאלשער מענש, אויף דעם וועג פון שווינדעל, ליגען און בעטרוג, וועלכען דו ביסט געגאנגען ביז אהער! דיין איינציגע פאלשקייט וועט דיך ברענגען אין גרוב אריין, דיין ענדע וועט זיין אויפ'ן עשאפאט!

מיט די ווערטער האט ער זיך אויסגעדרעהט און איז פערשוואונדען אין וואלד.

נאגי איז געבליבען שטעהן, ווי פערשטיינערט. ווי פערדראסען ער בעוועגט ווי נידערטרעכטיג ער איז געווען, האבען דאך די ווערטער פון הענקער אויף איהם געווירקט. בעזונדער איבערראשט האט איהם, וואס דער הענקער האט איהם געפרעגט, אויב ער האט געבראכט דעם באראן פאן באטיאני אין אונגליק, און וועלכען ער געפינט זיך יעצט. ער איז געווען געצוואונגען פערשטעהן, אז דער הענקער האט עס נישט ארויסגעטראכט פון קאפ. וואהרשיינליך האט ער געהערט דערוועגען נאך מיט אנדערע מענשען; וואהרשיינליך האבען נאך אנדערע מענשען געהערט דערפון און האבען געזאגט, אז ער, נאגי, איז פערמישט אין די געשיכטע. פון וואנען ווייסען זיי עס? — האבען אייניגע מענשען געפלוידערט?

— איך ווייס נישט וואס דא קומט פאר, האט ער געברומט שטילער-הייט, מען פערפאלגט מיך, עפעס א געהיימע קראפט שפיאנירט מיך נאך און מיינע סודות. איך מוז זיין פארזיכטיג. יאזעף מוז פערשווינדען. יאזעף ווייסט צו פיל. יאזעף איז געווען א לאנגע צייט זיין רעכטע האנט. איך מוז זעהן יאזעף זאל פערשווינדען.

מיט די ווערטער איז ער לאנגזאם אוועקגעגאנגען א היים.

(פארזעצונג פאלגט).

א שפאנישער יוד, וועלכער איז היינט דער פיהרער פון די עסטרייכישע אנטיסעמיטען.

די שונאי ישראל האבען זיך צעקריגט, ווערט מען פון זיי געוואהר סודות פון חדר.—האקענקרייצלער ווילען פערקויפען זייער צייטונג צו א יוד.— די באנקראטירטע פארטיי.

(א בריף פון ווין) — פון דר. ווענגיערסקי.

אויף אזא פראד און אויף אזא אומ-גליק האבען זיך, דאכט זיך, אפילו די פארזיכטיגסטע פעסימיסטישע צווישען די עסטרייכישע אנטיסעמיטען נישט גע-ריכט. מילא, עס איז שוין אן אלט בע-קאנטע זאך, אז צווישען די עסטרייכישע האקענקרייצלער איז שוין זייט א יענגערער צייט צושטאנד פון נישטא-דען שלום בית. די הויפט-סבה איז א פשיטא'ע זאך: די קאסע איז ליידיג. ווען די יודען האבען צוגעשיקט געלד, האבען זיך אט די ארישע „פאלקס-פיהרער" ווי עס איז פערטראגען. מען האט געהאל-טען און איין „בעפרייען" דאס ארישע פאלק פון דער יודיש-מאטעריאליסטישער קנעכט-שאפט און דערווייל אויך נישט פערגע-סען צו לעגען אין דער אייגענער קעשע-נע.

קוים אבער האבען די „פיהרער", וועל-כע האבען ווי געוועהנליך צעטיילט גע-לעבט פון דער פארטיי אלס רעדאקטא-רען, זעצער, פאלפארטערען פון דער פאגראם-ליטעראטור, אלס בעאמטע, שטאפעטען, מיטינג-שלעגער א.א.וו. צום ערשטען מאל נישט בעקומען פינקטליך זייערע מאנאטס-געהאלטען, האבען זיי אויפגעהויבען א „ויצעקו" צו די פיה-רער:

— „ס'מיינט, גנב'ענען האט איהר געקאנט און איצט צאהלען קאנט איהר נישט?"

ווענען די „אייבער-פיהרער" ביז גע-ווארען אויף די עזות-פנים'ער, האבען זיי געקינדיגט פון זייערע פאסטענס און פערמאכט דערווייל אויף צו להכעיס דאס גאנצע קרעמעל און באלד דערנאך זיי מאכע אויסגעשלאסען פון דער פארטיי, צווישען זיי אויך דעם שעף-רעדאקטאר פון דעם פאגראם-בלאט און דעם הויפט-אנפיהרער פון דער העצע געגען דעם 14. ציוניסטען-קאנגרעס, יוזעף מילער. האבען זיי, פערשטעהט זיך, די אויס-געשלאסענע באלד גענומען א [illegible] און תיכף מאכט שריקלערט, אז זיי וועגען די אמת'ע אנטיסעמיטען-פיהרער, און אלס בייספיעל [illegible] די „אייבער-פיהרער" גאטטערמייער, שליץ א. אנד. האט [illegible] אנגעהויבען א סריה פון געשעלטען.

געגען אויסשליסען און בעלייזדיגען זיך. יע-הער צד האט אנגעהויבען ארויסצוגע-בען אן'אייגענע בלעטעל, פיל מיט בזיונות אויף דעם אנדערען. מען האט דערווייל פערגעסען אז די יודען און צווישען זיך אליין מלחמה געהאלטען. און בעלייזדיגט האט מען זיך מיט די זעלבע בזיונות אין אויף דעם זעלבען אופן, ווי מען האט פריהער געווידמעט די יודען. דער מילער'ס הארץ האט געבויך ערגיץ דארט, און ביי-ערן שטארק געפלאגט, ווייל עס איז איהם נישט געלונגען שלום צו מאכען צווישען זיינע קינדער.

דערווייל האבען ביידע צדדים גע-דארפט האבען געלד פאר די צייטונגלעך „פאלקס-קאמף" (ארגאן פון „מילער-פארטיי") און „ארבייטער-פרעסע" (אר-גאן פון „גאטטערמייער-פארטיי") און וואו זאל מען נעמען? די נאצי'שע מע-צענאטען האבען אויפגעהערט געבען און די נדבות פון די יודישע וואנער נגידים, לאנגען נישט אויס. האט גאט צוגעשיקט צו יוזעף מילער, דער רעדאקטאר פו'ן „פאלקס-קאמף", א געוויסען הער פאון מילער, וועלכער האט איהם געמאכט אזא פארשלאג:

עס איז פאראן א געוויסער יודישער זשורנאליסט, מיט דעם נאמען ו., וועל-כער איז געניימט צו געבען גרעסערע סו-מען פאר דעם „פאלקס-קאמף" אונטער געוויסע תנאים, פערשטעהט זיך. דריט-ליכער געהערט, ער זאל אנשטאט אנטי-סעמיטיש, אנהויבען צו זיין פאשיסטיש. דער אנטיסעמיטישער רעדאקטאר האט באלד מסכים געווען, אבי ער זאל נור קאנען אנגרייפען און דעם ארי-גאן זיינע געגנער. נאר איידער דער אפ-מאך איז אפגעשלאסען געווארען, האט זיך פון איהם דערוואוסט זיין געגנער גאטטערמייער און האט תיכף געמאכט א געוואלד אין זיין „ארבייטער-פרעסע".

אז דער פאלקיש-אנטיסעמיטישער פער-רעטער יוזעף מילער האט פערקויפט צו א יודען א האקענקרייצלערישע צייטונג. דערביי האט גאטטערמייער געגעבען אנ-צוהערען, אז דער „פערראטער מילער" האט שוין איצט אליין חרטה אויף דער גאנצער מעשה, און טראגט זיך ארום מיט זעלבסטמארד-געדאנקען. דא האט שוין געפלאצט די געדולד פון זיין געג-נער מילער, און ער איז די וואך ארוים און זיין צייטונג מיט דער סענסאציא-נעלער ענטדעקונג, אז דער הויפט-פיה-רער פון די עסטרייכישע האקענקרייצ-לער, דער שטעל-פערטרעטער פונ'ם ווי-נער חימלער אליין, וואלטער גאטטער-מייער, שטאמט פון יודען און דאס נאך פון שפאניאלישע יודען.

„אט די אזיאטישע בעסטיע—שרייבט אויף איהם זיין געגנער — האט אזוי לאנג אנגעפיהרט מיט דער אנטיסעמי-טישער בעוועגונג און עסטרייך, ביז ער האט זי אינגאנצען צעברעקעלט און איי-בערגעגעבען און די הענד פונ'ם יודישען שטן".

אט מיט דער בומער געהיימניש, אז וואלטער גאטטערמייער, דער הויפט-פיהרער פון די עסטרייכישע אנטיסעמי-טען, שטאמט פון יודען, האבען זיך שוין זייט א לענגערער צייט ארומגע-טראגען די עסטרייכישע אנטיסעמיטען-פיהרער. און נישט אהן גרונד. איך האב איהם געזעהען פאראיאהרען פאר'ן געריכט פון געשוואוירענע אלס אנגע-קלאגטער און בעלייזדיגען דעם „יודישען גאט" (און צייטונגס-ארטיקעל און אויף פערזאמלונגען). נישט נאר זיין פנים, נור אויך זיינע תנועות, זיין ארט רעדען זאגט אויף איהם עדות, אז ער שטאמט פון די שפאניאלישע יודען.

אט דער משומד האט ביז ערשט נוט לאנג אנגעפיהרט א שרעקליכע מלחמה געגען די ארישע פסורים, וואס לאזען זיך פערפיהרען דורך די אויסגעלאסענע געמיינע פיג'ס גאט-פערשאלטענעם פאלק (די יודען). ער אליין האט דער-ווייל און געהיים געשפילט א ליבע מיט א יודיש מיידעל. ער האט, פערשטעהט זיך, ביז איצט אויך געפרעדיגט אנצו-נעמען די שטרענגסטע מיטלען, כדי צו פערטיליגען די „אזיאטישע פעסט", דאס „ווילדע מדבר-פאלק יהודה" און דערביי נישט צו מאכען קיין פשרות אפילו מיט א משומד ביז צום צעהנטען דור און די עסטרייכישע אנטיסעמיטען האבען איהם נאכגעזאגט „אמן". היינט, איז אך און וועה צו זיי, אזא אומגליק, און אזוי ביטער אריינגעפאלען! זייער רבי, וואלטער גאטטערמייער, אליין איז א יוד. ואן נישט נאר א יוד, נאר אויך א שרעקליכער אנטיסעמיטען-פערדעמער.

„דאס, וואס עס איז נישט געלונגען— בעהויפטען זיי איצט — אין יענעם קרי-מינעלען אוונט פונ'ם 18. אקטאבער פון פאר צוויי יאהר (דער ערעפענונגס-אוונט פונ'ם קאנגרעס) אויפצורייסען דעם קאנ-גרעס און דאס, וואס מען האט דעמאלט שוין אויף דעם נייגצעהנטען אויסגעטראכט נישט פראבירט נאכאמאל צו שטורמען דעם קאנגרעס, איז נאר צוצושרייבען דעם אונגעהייערן פערראט פון וואלטער גאטטערמייער און זיינע חברים, וועלכע האבען דעמאלט הינטער דעם רוקען פון די עסטרייכישע אנטיסעמיטען צוגע-שוואוירען, דאס עס וועט נישט געקרומט ווערען אפילו א האר פון א ציוניסט און די צעהן טויזענד אנטיסעמיטען האבען דער [illegible] דעמאלט אומזיסט געווארט פאר דער קאנגרעס-געביידע אויף א שטורם-בעפעהל".

דערווייל איז חושך ביי די עסטרייכי-שע האקענקרייצלער און קיין שטאר אנ-טיסעמיטישע ארבייט ווערט נישט גע-טון. אויב דאס וועט חלילה אזוי לאנג אנהאלטען, ווער ווייס, וואס פאר א כוח עס וועט זיי נעבעך דערגרייכען, נישט אנדערש, נאר זיי זענען אריינגעפאלען און די הענד פון דער יודישער סטרא אחרא, רחמנא לצלן.

לאדזער כראניק.

קאנטראל-פערזאמלונגען פון רעזערוויסטען.

ווער דארף זיך היינט מעלדען?

(ג) ד"ס מיליטעריש-פאליצייאישע ביורא ביים מאגיסטראט מאכט בעקאנט, אז עס קומען פאר די קאנטראל-פער-זאמלונגען פאר רעזערוויסטען און לאנד-שטורם מיט געווער (קאט. A און C 1) פון די יאהרגענג 1898, 1901, ווי אויך יענע שרעגאנטאס פון 1887 1899, 1901, 1898 און 1890, וואס האבען זיך נעדארפט שטעלען צו די קאנטראל-פער-זאמלונגען אין די יאהרען 1925-6 און צוליב פערשידענע סבות האבען זיי דאס נישט געטון.

היינט, דאנערשטאג, דעם 20 אקטאבער דארפען זיך צושטעלען (פ. ק. או. 1) אין דער קאמיסיע נומער 1 (לעשנא 7-9) יאהרגאנג 1887 פון 6. און 12. קאטע-גאריאס פון A ביז Ž: 1, 3, 5, 8 און 11 — J I

אין די קאשארען (קאנסטאנטינער 81, אנגעהעריגע צום פ. ק. א. 2) יאהר-גאנג 1899 פון 4. קאטעגאריאס פון A ביז F; פון 2. 3. 5. 9. 8. 11. קאטע-גאריאס — C

די קאנטראל-פערזאמלונגען הויבען זיך אן 9 פריה, מען דארף מיטנעהמען מילי-טערישע ביכלעך, דעמאביליזאציע-קאר-טע א. א. שטעלען דארף מען זיך פינקט-ליך אין דער צייט.

אפיציעלע רעזולטאטען פון די שטאט-ראט-וואהלען.

דינסטאג 10.30 אווענד האט די הויפט וואהל-קאמיסיע אין דער אנוועזענהייט פון די פערטרויענס-מענער און בעפול-מעכטיגטע פון די קאנדידאטען-ליסטעס ענדגילטיג פערענדיגט דאס איבערצעה-לען די שטימען און פערטיילען די מאנ-דאטען.

די ארבייטען פון דער הויפט-וואהל-קאמיסיע האבען זיך אזוי לאנג פער-שלעפט צוליב א גאנצע רייה אונפינקט-ליכקייטען, וואס האבען זיך ארויסגעוויי-זען ביי דער דורכגעפיהרטער וואהל-פראצעדור. אזוי, למשל, האט דער פאר-זיצענדער פון א געוויסען וואהל-אבטייל אנערקענט פאר אונגילטיג אנ'ערך 70 שטימען אויף דער ליסטע פון די לינקע פועלי-ציון, ווייל עס איז שווער געווען צו דערקענען צי דער אנגעגעבענער נו-מער שטעלט מיט זיך פאר א 6, אדער א 9. היות ווי קיין 9-טע ליסטע איז בכלל נישט געווען, האט אלזא, די הויפט וואהל-קאמיסיע די דאזיגע שטי-מען אנערקענט פאר גילטיג. צוליב אזעלכע און ענליכע אונפראצעדורער-ליכקייטען איז די צאהל אבגעגעבענע שטימען אין די בעזונדערע וואהל-קאמי-סיעס פערגרעסערט געווארען לויט די אפיציעלע אויסרעכנונגען מיט 360 שטי-מען.

אויף דער דינסטאגדיגער זיצונג פון דער הויפט-וואהל קאמיסיע, זיינען ענד-גילטיג פעסטגעשטעלט געווארען די וואהל-רעזולטאטען און זיינען פראקלא-מירט געווארען אין א ספעציעלען דא-קומענט, אויף וועלכען אלע מיטגלידער פון דער הויפט-וואהל-קאמיסיע און די בעפאלמעכטיגטע פון די ליסטעס האבען זיך אונטערגעשריבען.

לויט די אפיציעלע אויסרעכנונגען פון דער הויפט-וואהל-קאמיסיע זיינען אין 9-טען אקטאבער ה. י. געווען אין לאדז 313,842 שטים-בערעכטיגטע וועה-לער. די אלגעמיינע צאהל שטימען, וואס איז אבגעגעבען געווארען אין 199 קרייז-וואהל-קאמיסיעס בעטרעפט 243,193. די אלגעמיינע ענדגילטיגע צאהל גילטיגע שטימען 201,266 (וואהל-צעהלער 2648) גע'פסל'טע שטימען, וואס זיינען אבגע-געבען געווארען אויף'ן "פיטעל" מא-כען אויס 41,927 שטימען (אין פראצענט-קאל ווערען די גע'פסל'טע שטימען נישט דערמאנט).

דער אפיציעלער רעזולטאט פון די וואהלען וואס אנבעלאנגט די מאנדאטען איז געווען דערציילבער. ווי מיר האבען שוין פריהער געבראכט בעמעלדעט.

דער אפיציעלער רעזולטאט פון די וואהלען וועט היינט בעקאנט געמאכט ווערען פאר דער בעפעלקערונג דורך פלאקאטען. דער פראטאקאל פון דער הויפט-וואהל-קאמיסיע וועט צוגעשטעלט ווערען דעם וואיעוואדע יאשטשאלט, וואס וועט אלס רעפרעזענטאנט פון דער אויפ-זיכטס-מאכט דעצידירען וועגען דער גילטיגקייט פון די וואהלען.

נאכ'ן בעשטעטיגען די וואהלען וועט דער וואיעוואדע בעשטימען דעם טער-מין פון דער ערשטער פלענאר-זיצונג פון נייעם שטאט-ראט.

* * *

וויפיל שטעל-פערטרעטער קען האבען יעדע ליסטע?

די צאהל שטעל-פערטרעטער פון יע-דער ליסטע דארף אויסמאכען א העלפט פון די בעקומענע צאהל מאנדאטען. אזוי ארום קענען די ליסטעס, וואס האבען בעקומען בלויז איין מאנדאט, נישט בעקומען קיין שטעלפערטרעטער. דא-געגען וועלען די ליסטעס, וואס האבען נישט קיין געראדע צאהל מאנדאטען, לויט'ן בעשלוס פון דער הויפט-וואהל-קאמיסיע קענען בעקומען מעהר ווי א העלפט שטעלפערטרעטער און נישט ווייניגער.

די סאציאליסטישע מעהרהייט פונ'ם נייעם שטאט-ראט

אינטערווענירט ביים וואיעוואדא וועגען דער שערליכער ווירטשאפט פונ'ם ביז-איצטיגען מאגיסטראט.

א דעלעגאציע פון דער נייער סאציא-ליסטישער מעהרהייט אין לאדזער שטאט-ראט האט זיך די טעג פארגעשטעלט פאר'ן וואיעוואדא יאשטשאלט און איהם אויפמערקזאם געמאכט אויף דער אוי-גארהענער טאקטיק פונ'ם אוועקגעהענ-דען מאגיסטראט. די דעלעגאציע האט אנגעוויזען, אז דער מאגיסטראט, וועל-כער איז די גאנצע צייט ממש געזעסען מיט פארלעגטע הענט, האט לעצטענס אנגעהויבען א "פיבערהאפטע טעטיגקייט" און נעמט זיך צו לעגען דעם פונדא-מענט צום שטאטישען טעאטער אין פונ'ם בנין פאר'ן שטאט-ראט. די דע-לעגאציע האט ערקלערט דעם וואיעוואדא אז די דאזיגע ארבייט ווערט נאר גע-פיהרט מיט דער איינציגער כונה צו לעגען שטיינער אונטער די פיס פונ'ם נייעם מאגיסטראט, וועלכער וועט אזוי ארום געשטעלט ווערען פאר געשעהענע פאק-טען און מוזען פערענדיגען די ארבי-טען נישט האבענדיג ערשטענס אין די פאזיציעס פונ'ם בודזשעט די נויטיגע סומען געלד, וואס פאדערט זיך דערצו, און צווייטענס וועט דורכדעם פערנאכ-לעסיגט ווערען די ארבייטען פון א שטאטיש-שפיטאל און אנדערע נוצליכע בוי-אונטערנעהמונגען, וואס זיינען איצט פיל נויטיגער ווי א טעאטער און א בנין פון שטאט-ראט.

דער וואיעוואדא האט ערקלערט, אז ער איז מסכים מיט די אויספיהרונגען פון דער דעלעגאציע, אז די ווירטשאפט פונ'ם אוועקגעהענדען מאגיסטראט קען נישט טאלערירט ווערען.

ענגלענדער רופען
דעם פאפולערסטען ארט "טהיי"
מען דארף אודי נישט ער-קלערען, אז זיי מיינען —
Lyons
טהיי

הזכרות אין די לאדזער שוהלען נאך די אוקראינער קדושים.

(ג) דינסטאג, שמיני עצרת, אינ'ם טאג ווען עס האט זיך אנגעהויבען אין פאריז דער גרויסער שווארצבארד-פראצעס זיי-נען אין פיל לאדזער שוהלען און בתי-תפילות אפגעריכט געווארען הזכרות פאר די נשמות פון די טראגיש-אומגעקומענע הרוגים פון אוקראאינא.

א בעזונדער שטארקען רושם האט גע-מאכט די הזכרה אין דער וואהלינער שוהל. 1 בייטאג, ווען אין פאריז האט זיך אנגעהויבען דער שווארצבארד-פראצעס, האט די גרויסע עדה יודען פון דער וואהלינער שוהל, איינגעהילט אין טליתים זיך געשטעלט צו הזכרת-נשמות. דער לאדזער איינוואוינער ר' יודעל סעמער, וועלכער פיגורירט אלס עדות פון שווארצבארד-פראצעס און דעמענס טריפאליכע עדות-זאגען אלס עד-ראיה פון די אוקראאינישע שחיטות און הרוגות זיינען אנערקענט געווארען דורך דער פאריזער פראקוראטור — האט פון בע-לעמער אראפ בקול רם געמאכט מאל-געגעבען אל מלא רחמים:

"אל מלא רחמים שוכן במרומים המצא מנוחה נכונה בצל כנפי השכינה במעלות קדושים וטהורים כזוהר הרקיע מזהירים את נשמות הקדושים והטהורים אחינו ואחיותינו, זקנינו ועוללנו, יונקי שדים שלא חטאו ותהלי הלב שלא פשעו, שנהרגו ושנשחטו, שנשרפו ושנחנקו ושהמתו בכל מיתות משונות ועינוים נוראים ע"י רשעים ובני בליעל בארץ אוקראאינא ובכל מקום שנשפך דמם כמים בשנות מלחמת-העו"ם ואחריה בעבור שכל הקהלה הקדוש וכו'."

אין יודישער איבערזעצונג:

— גאט דערבארעמדיגער, מאך געפי-נען א רוה צווישען די פליגלען און הייליגע' וואס שיינען ווי די לייכטענדע הימלען' פאר די נשמות פון אונזערע ברידער און שוועסטער, זקנים און עופעל-לעך, וואס זיינען ערמארדעט, געשאכטען, פערברענט, דערווארגען און געטויט געווארען מיט אלערליי מיתות משונות או שרעקליכע עינויים דורך כולי-אנעס אין אוקראאינא און אנדערע ערטער, וואו אונזער בלוט איז פערגאסען געווארען ווי וואסער אין די יאהרען פון וועלט קריג און נאך איהם."

בעת דער דאזיגער הזכרה האבען די מייסטען מתפללים אויסגעבראכען אין א געוויין.

דעפ. זשעמיענצקי זאל ווערען שטאט-פרעזידענט.

וויצע-פרעזידענטען זאלען ווערען ראפאלסקי און קוק.

(ג) די ביז-איצטיגע אונטערהאנדלונגען צווישען די ארבייטער-פארטייען וועגען שאפען א מעהרהייט אין שטאט-ראט און וועגען בעזעצען די אמטען פון שטאט-פרעזידענט און וויצע-פרעזידענטען, הא-בען ביז איצט צו קיין ענדגילטיגען בע-שלוס נישט געפיהרט.

די אמת'ע אונטערהאנדלונגען זאלען זיך ערשט אנהויבען קומענדיגע וואך. ווי מען פערזיכערט פון א מאסגעבענדער קוועלע, זאל געשאפען ווערען א מעהר-הייט פון פ.פ.ס., דייטשע ארבייטער-פארטיי, "בונד" און לינקע פועלי-ציון. וועגען דער צוזאמענארבייט פון די כא-דעקעס מיט דער שטאט-ראט-מעהרהייט איז נאך קיין בעשלוס נישט פערהאן, היות ווי די מעהרהייט זעהען פאר אב-שליסען זיך מיט דער מינדערהייט איז נישט אויסגעשלאסען, אז די דאזיגע קאנצעפציע זאל רעאליזירט ווערען.

אלס קאנדידאט אויף'ן אמט פון שטאט-פרעזידענט ווערט ווייטער ארויס-געריקט דעפ. זשעמיענצקי. ווי מען שמועסט איז דער פ.פ.ס. ישער הויפט-ראט נישט געגען דעם, אז דעפ. זשע-מיענצקי זאל אננעהמען דעם אמט. די קאנדידאטור פון סען. קאפשינסקי איז נישט אקטועל, מחמת ער מוז זיך פער-נעמען מיט'ן דורכפיהרען דעם פאקטישען שול-צוואנג אין ווארשא.

אלס וויצע-פרעזידענטען זאלען גע-וועהלט ווערען ראטס. ראפאלסקי און קוק.

שמחת תורה אין לאדז.

צו הקפות איז געווען פול אין אלע שוהלען און שטיבלעך און דער עולם האט זיך משמח געווען. בעזונדערס שטארק איז געווען דער יום טוב פון שמחת-תורה אין די חסידישע שטיבלעך. ספע-ציפיש-יודישע טענצלעך און בעשמאקע זמר'לעך האבען בעלעבט די יודישע געגענדען פון שטאט.

אין די חברות און שטיבלעך האט מען געטרונקען דאס אמת'ע ביסעל משקה, ווינשענדיג זיך א גוטען, געזונ-דען ווינטער.

עלעקטרישע סטאציע אויף ריימאנט-פלאץ.

(פ) אין צוזאמענהאנג מיט'ן איינפיה-רען עלעקטרישע אויטאמאטען אנצוצינ-דען און אויסצולעשען די גאסען-לאמ-פען, ווערט איצט אויף ריימאנט-פלאץ (גייער'ס מארק) אויפגעבויט א גרויסער אונטערערדישער קאסטען, אין וועלכען עס וועלען זיך געפינען די אויטאמאטען.

א בלינדע פרוי וואלגערט זיך אין גאס,

ווייל איהרע רייכע קרובים האבען זי פון שטוב משל"ח געווען.

טראגי-קאמישע מעשה'לעך פון לאדזער בית-דין-שטוב.

(ג) אין משך פון די יום-טוב-טעג האט זיך אין אונזער שטאט פער-לאפען א געשיכטע, וועלכע איז נישט אהן א טראגישען אונטערשלאג.

די מעשה איז אזא:

א פאר טעג פאר סוכות איז געקומען קיין לאדז א זדונסקא-וואלער יודענע מיט-טע בעלבער. נישט קוקענדיג אויף די קאלטע וועטערן איז די יודענע פער-פאהרען קיין לאדז צו איהרע רייכע קרו-בים אין ליידען כבדים. וואלענדיג, נישט וואלענדיג האט די רייכע לאדזער משפחה זי אויפגענומען, געגעבען איהר צו עסען און געלאזט זי איבערנעכטיגען איבער סוכות. די גאנצע צייט האט מען מיט דער ארימער קרובה גוט געהאט, מחמת זי איז בלינד און איז שטארק מויב. דעם ערשטען טאג חול המועד נאכ'ן אב-בייסען האבען די רייכע קרובים זי ארויס-געשיקט אין שטאט ארויס און דרעה בע-גלייטונג פון א בחור'ל. מ'האט די בלינ-דע און מויבע ארימע יודענע געפיהרט צום פאבריקס-וואקזאל, געגעבען פלו-מר'שט אויף דערוועג א פעקעלע צו האל-טען און דאס יונגעל האט די ארימע געלאזט זיצען אויפ'ן וואקזאל. עס איז געווארען אווענד, די יודענע איז הונגעריג געווארען, אבער נישט האבענדיג קיין פירה איז זי געבליבען ווארטען...

אין שפעטער פערנאכט איז די א-כליסליכע ארויסגעשיקט אויפ'ן וואקזאל זאל דו נאכט. מענשען זיינען געקומען, מענשען זיינען אוועקגעפאהרען און די יודענע איז געזעסען און געוויינט מיט הארצוועהטאג.

אזוי איז אויך אוועק און פערגאנגען דער צווייטער טאג און די צווייטע נאכט...

צום סוף איז די אונגליקליכע נישט-וויסענדיגע פרוי פון פערצווייפלונג ארויסגעפאלען א שלאפענדיגע פון דער באנק און זי האט אנגעהויבען שרייען פון די בעקומענע שמערצען. ערשט דער דאזיגער אומשטאנד האט ארויסגערופען די אויפמערקזאמקייט פון מעהרערע פאס-זאזשירען אויפ'ן וואקזאל. עס איז גערופען געווארען די באהן-פאליציי. די ארימע פרוי איז אפגעפיהרט געווארען אויף אוי-פער נאכט אין "פאטשעראווניק".

כ'האט זיך ארויסגעוויזען, אז זי איז גע-קומען קיין לאדז צו רייכע משפחה נאך שמוצע, כדי זי זאל זיך סאמען דינ-גען א דירה און פיהרען די קראנקע אוי-גען. די קרובים האבען זי אבער משלח געווען, איהר מיטגעגעבען א פאר זלא-טעס מיט דער אויסרעדעניש, אז פון וואקזאל וועט זי שוין אליין אוועקפאהרען זיך אין שטאט ארום, נאר וועט פאהרען קיין זדונסקא וואלא. בשום אופן האט די יודענע אבער נישט געוואלט זאגען ווער עס זיינען איהרע לאדזער קרובים.

א פאליציאנט האט זי דערנאך אפ-געפיהרט אין קהלה אריין. פון דאנען האט מען זי געוואלט אפשיקען קיין זד-ונסקא וואלא. די פרוי האט זיך אבער אפ-געזאגט. ערקלערענדיג, אז איידער זי זאל צוריקקעהרען קיין וואלא און נישט האבען וואו אריינצוגעהן, וויל זי בלייבען שטארבען אין לאדז.

מ'האט איהר אריינגערעדט, אז זי וועט גארנישט אויס'פועל'ן, אבער עס האט נישט געהאלפען. די יודענע וויל, מ'זאל איהר געבען כאטש א 1000 זל. אויף א דירה אין לאדז און אויף סגי-נאציע, וואס זי זאל קאנען לעבען. אויב נישט — וועט זי שטארבען דא...

די קהלה-בעאמטע איז ענדליך גע-לונגען די יודענע אפצופיהרען צום וואקזאל, פון וואנען זי איז אפגעשיקט גע-ווארען קיין זדונסקא וואלא אונטער דער השגחה פון א פאליציאנט, ווייל ס'איז געווען א חשש, אז זי וועט בעגעהן זעלבסטמארד. א חוץ די הוצאות האט די קהלה מיטגעגעבען דער פרוי א ביסעל געלד.

מיר דערוויסען זיך, אז דער מאן פון דער פרוי איז גערסטמען קראנק. קיין קינד האט זי נישט.

בעפרייאונגס-אורטייל אין פראצעס פון סערזשאנט פעזשאנאווסקי.

(ג) יעהרנעכטען האט זיך אין קרייז-געריכט אנגעהויבען דער פראצעס גע-גען סערזשאנט פייכמאן, וואס ווערט אנגעקלאגט אין ערמארדען דעם סער-זשאנט פעזשאנאווסקי.

אויף דער נעכטיגער געריכטס-פער-האנדלונג זיינען אויסגעהערט געווארען די עקספערטען.

לויט זייער אויסזאגען קומט אויס, אז סערזשאנט פעזשאנאווסקי איז ניכער זעלבסטמארד אמדער ערמאר-דעט געווארען.

זיי שילדערן איהם אלס היסטעריקער און דער זעלבסטמארד איז אויסגעפיהרט געווארען א דאנק דעם נישט וויסען ווי צו בעגעהן זיך מיט געווער.

צווישען די עקספערטען און פראקו-ראר ענטוויקעלט זיך א קורצע פאלעמיק. דערויף האלטען זייערע רעדעס דער פראקוראר און פערטיידיגער.

נאכ'ן פערענדיגען די רעדעס געהט דאס געריכט אויף א בעראטונג און עס ווערט ארויסגעטראגען א פסק-דין לויט וועלכען דער אנגעקלאגטער ווערט פריי-געשפראכען צוליב'ן פעהלען פון פאק-טישע בעווייזען.

דער פראקוראר האט אריינגעטראגען א פראטעסט מעלדענדיג, אז דער פראצעס וועט נאכאמאל בעטראכט ווערען אין העכסטען מיליט. טריבונאל.

א?
ר
ר
ט!

נאכט-דיזשור אין די אפטייקען.

(§) היינט דיזשורירען פאלגענדע אפ-טייקען: וואישיצקי, נאטורקאווסקי 27, דאניעלעצקי, פעטריקאווער 127, איליניצקי און צימער, וואלטשאנסקא 37, לייבנוועבער. פרעהייטס-פלאץ 2, קאהאנע, אלעקסאנדרער גאס 80, ה. רטמאן, בלינארסקא 1.

אראפגעפאלען פון 1-טען שטאק בעת'ן וואשען די פענסטער.

(§) בעת די דינסט סט. קאספשאק (אלעע 1 מאי 17) האט געוואשען די פענסטער אויפ'ן ערשטען שטאק איז זי פלוצלינג אראפגעפאלען אויפ'ן בריק. פאגאטאוויע האט איהר ערטיילט הילף.

סקאסירט דעם טעמפעל-אפצאהל פון קוויטעס ביים אפנעהמען סחורות.

(ע) נעכטען האט דער סוחרים-פעראיין בעקומען א מעלדונג, אז אויפ'ן סמך פון א פעראָרדנונג פון מלוכה-ברעז, האט דאס פינאנץ-מיניסטעריום אראפגענומען דעם טעמפעל-אפצאהל פון אלערליי קוויטעס אויף סחורות.

זאל פילהארמאניע נארוטאוויטש — 20 —
גאסטראלען פון די בעליבטע אמעריקאנער געסט
אננא און היימאן יאקובאוויטש
פרייטאג, דעם 21-טען 9 אווענד צום צווייטען מאל
די צוויי שוויגער'ס
קאמעדיע אין 3 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון ריכטער.
הויפט-ראלען: רחלע — א. יאקובאוויטש, איזי — ה. יאקובאוויטש.
שבת, דעם 22-טען 3.30 צו בילינע פרייזען
דאס חופה קלייד
מעלאדראמא אין 8 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון סיגאל.
הויפטראלען: לילי — א. יאקובאוויטש, סאלאמאן — ה. יאקובאוויטש
אין די פיעסע ווערען געזונגען פיל נייע נומערן.
שבת, דעם 22-טען אקט. 9 אווענד צום ערשטען מאל אין לאדז
פרעמיערע!!! די שענסטע! שטארקסטע! פרעמיערע!!!
פיעסע, וואס איז אין אמעריקא געשפילט געווארען צוויי גאנצע סעזאנען
אין פלאמען פון ליבע
מעלאדראמע אין 4 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון ליבין
הויפטראלען: נחמה — א. יאקובאוויטש, אייבראם — ה. יאקובאוויטש
עס ווערען געזונגען די שענסטע נייעסטע געזאנגס-נומערן.
די אלע פיעסען זיינען רעזשיסירט דורך היימאן יאקובאוויטש.
ס'נעמט אנטייל: פר' זעווקינא, בעזמאן מאכאראווסקא, פאדערמאן. ה"ה: בירנבוים, אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, פאליאנסקי, צוויליך. רעשעפס-פיהרער: בעזמאן. בינע-לייטער: מאכאראווסקי.
מוזיקאלישע לייטונג: ל. זעלמאן. בילעטען אין קאסע פון פילהארמאניע.
אנאנס! די נאהנסטע פרעמיערען: דער רבי האט געהייסען פרעהליך זיין. מאלי דאלי, מאשקע ווערט א כלה.

Zjednoczone Fabryki Maszyn
„UNIA“
dawn. C. Blumwe i Syn, Sp. Ako
BYDGOSZCZ-WILCZAK

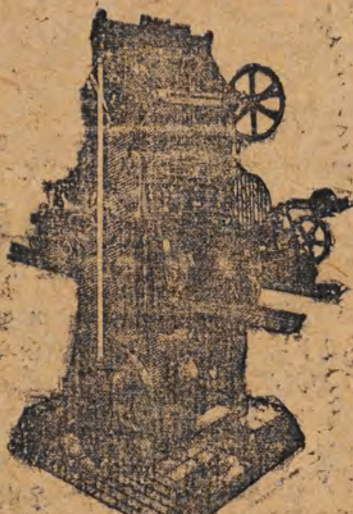

(די עלטסטע אין פוילען ספעציאל-מאשינען-פאבריק
ליפערט אלס ספעציאליטעט:
קאמפלעטע איינריכטונגען
פאר האלץ - בעארבייטונג.
מיט אנפראגען זיך צו ווענדען צום פארטרעטער:
Inżynier G. Praszkier,
Łódź, Zawadzka 16a
Tel. 27-52.

געגעז בעלוינונג !!!

פארלוירען געווארען 3 וועקסלען: 1) זל. 260 צאהלבאר 10/3—1928 אויסשטעלער ר. טאשעמקא, אדרעס פריווין און פינקעל. 2) זל. 500. צאהלבאר דעם 15/3—1928 אין טארן, אויסשטעלער ש. האלבערג אדרעס ה. האלבערג. 3) זל. 250. צאהל. דעם 28/3—1928 אין גרודזשאנץ, אויסשט. י. טשעכאווסקי אדרעס ה. האלבערג, לעצטע זשיראנט א. פיינשטיין לאדז.
דער ערליכער געפינער וועט געגעז בעלוינונג געטען אפצוגעבן צו
י. גערשענאוויטש,
נאוואמיעסקא № 6.
די וועקסלען ווערען ערקלערט פאר אונגילטיג.

א יונגעל

פון אנשטענדיגע עלטערן ווערט געזוכט אין יובילער-געשעפט
ביי מ. ליסאק, פיעטריקאווער 5.

לעזט אויפמערקזאם!

נאך א פולשטענדיגער רעארגאניזאציע פון מיין ווערקשטעל, שטעהל איך די פ' קונדשאפט פון אמגעגער אויסארבייטונג אין ☞ א גרויסע אויסוואהל ☜

געבענטע שטיהל

גערעכט מיט לעדער, גאבעלין, מאראמא, זייד, ווי אויך גאבעלין און זייד-

מאזעטקעס, מאטראצעץ

פון פערשידענע סארטען, טישעז און טישלעך (אוואלע) נאנדאלקעס אטאמאנס אלעס לויט פאריזער מאדעלען פון אכט טרוקען האלץ. ------ לאנגטערמיניגע גאראנטיע. צוגענגליכע פרייזען און בעסטע בעדינגונגען.
בעסער איהר קויפט, בעט איך אונבעדינגט צוזעהן מיך צו בעזוכען און זיך איבערצייגען. מיט אכטונג
י. א. וואיטשעכאווסקי
10 נאוואמיעסקא 10

די לאנגיעהריגע
טאמבורירע-ווערקשטעל
א. לעיבאוויטש קאמיענא 9
נעהמט אן אלערליי טאמבוריר-ארבייטען ווי, פארטירען, שעהרען דאמען-קאנפעקציע א.א.וו. פינקט. אויספיהרונג און רעעלע בעהאנדלונג.

עס ווערען געזוכט
יונגעלייט

אויף פאלגענדע פאסטענס: 1) אן עלעקטרא-מאנטער 2) 2 בילעטערעס, 3) א שיק-יונגעל פון 15—16 יאהר. זיך מעלדען תיכף אין טעאטער „ארטס“ (ווייסער זאל פון „מאנטשטעל“ זאכאדניא 45) פון 10 פריה ביז 8 אוו.
4503

Dr Feliks Bornstein
Cegielniana 4
טעלעפאן 34-90.
ספעציאליטעט: עקזעמע און פרויען-קראנקהייטען
נעמט אן פון 3—6 נאכמיטאג.

Dr H. Spira-Bornsteinowa
Cegielniana 4
טעלעפאן 34-90.
ספעציאליטעט: עקזעמע און פרויען-קראנקהייטען
נעמט אן פון 2—6 נאכמיטאג.

אומזיסט

פערלאנגט פראספעקט איבער אליין לערנען זיך: העבר.. פויליש, דייטש און מויפמ. רעכנונג
ביי:
L. Walkowski, Kraków Miodowa 22.

א שטריקער געזעלען
צו צווייטער'ס ווערט געזוכט.
4505
ה. ל. ראקאטש, פיעטריקאווער 26.

לאדזשער טאגעבלאט

„לאדזשער טאגעבלאט“
— אויפ'ן —
שווארצבארד-פראצעס

איז געשיקט געווארן מיט א פלאץ אין געריכט
דער באקאנטער פאריזער זשורנאליסט
ה' מ. מערלאחיטש
און דער אויסגעצייכענטער פאריזער קארעספאנדענט
ה' נ. מעלניק
וועלכען דורך ספעציעלע דעפעשען, בריף און ארטיקלען געבען טעגליך פאר די לעזער פון „לאדזשער טאגעבלאט“ אנ'אויספיהרליכען באריכט פון דעם היסטארישען פראצעס, וואס שטעהט איצט אין מיטעל-פונקט פון דער יודישער אויפמערקזאמקייט אין דער גאנצער וועלט.

Wyższe Gimnazjum Humanistyczne Męskie
I. Kacenelsona
Cegielniana 28, Telefon 51-79.
עס ווערען אנגענומען שילער אין אלע קלאסען. קינדער פון 6 יאהר ווערען אנגענומען אהן עקזאמענס.
פאר שילער (אבסאלווענטען) פון פאלקסשולען וועלכע געמאכט ווערען גהויסע פערלייכטערונגען ביים אנגעמען זיי אין 4-טען און 5-טען קלאס.
אין דער ערשטער העברעאישער פראבעל-שולע (לויט דעם נייעסטען מאנטעסארי-סיסטעם) ווערען אנגענומען קינדער פון 4 יאהר אן.
ביים איינשרייבען די שיל ר דארפען מיטגעבראכט ווערען א מעטריקע און א מעדיצין-שיין. די לעהרער וועלען זיך שוין אנהויבען.
די קאנצעלאריע איז טעגליך פון 10—1 פריה און פון 4—6 נ.מ.
די דירעקציע.

FOSFATYNA FALIERA

NAJLEPSZY POKARM dla DZIECI
SMACZNY I WZMACNIAJĄCY
Niezbędny podczas odłączania od piersi
i w okresach rośnięcia
Ułatwia ząbkowanie i zapewnia prawidłowy rozwój kości
Niezastąpiona odżywka dla mamek, matek
i rekonwalescentów.
ŻĄDAJCIE SŁYNNEJ MARKI FRANCUSKIEJ
FOSFATYNA FALIERA
WYSTRZEGAĆ SIĘ NAŚLADOWNICTW.
Paryż, 6 rue de la Tacherie.

8-טונגז
דאס
לאדזשער טאגעבלאט
בעקומט מען טעגליך 6 א זייגער פרי
אין אלע באהן-קיאסקען פון
„רוך“ („Ruch“)

אונפארטייאישער יודישער צייטונגס-פערקויפער - פעראיין, פיעטריקאווער 66.
מאנטאג, דעם 24 אקטאבער 7½ א זייגער אין אווענד קומט פאר
א פערזאמלונג
אין איינגענעם לאקאל מיט פאלגענדען טאג-ארדנונג: 1) וואהלען פון א פערוואלטונג, 2) פער-שידענעס. באמערקונג: אהן איינלאדונגען וועט קיינער נישט ווערען צוגעלאזט.
די צייטווייליגע קאמיסיע:
עקיבא גאלדבלום
אברהם בלאכמאן
שמואל זוסמאן

ענטשולדיגונג.
כ'בעט ענטשולדיגונג ביים לאקאטאר ה' הערמאן ראזען, זאכאדניא 40, פאר מיינע נישט טאקטישע אויסדריקען. כ'פערזיכער אז אזעלכעס וועט מעהר נישט פארקומען. אלס צייכען פון חרטה שפענדע 10 זל. פאר דער נאכט-פאנטאסיע פון „לינת הצדק“.
יוסף שמאראנד
הויז-בעזיצער פון זאכאדניא 40.

אל תהי צדיק הרבה
ואל תתחכם יותר
זייט נישט צופיל חכם, אז דו דארפסט פערמאכען און ערלעדיגען פאנדאנטע זאכען זאלסטו קומען צו לויפען אין דעם ביורא פיעטריק, 17, דורכגאנג (זאכאדניא 52) ווערט לויט'ן אוסטאוו געזעטצליך ערלע-דיגט אלערליי בימעס, קלאוזולעס זאכ-בעזופיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס, אד-מיניסטראציעס, רעקורסען,—ווענען קאנ-צעסיעס, פעסער אין קאמיסאר.-זשאנדו-מעריע אין אלע פאליצייא-בעצירקען, שות-פות-אקטען, סטאטוטען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דארא-ווינגעס, מארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
מיט אכטונג י. מאנעלא רעכטסקאנסולטאנט
פיעטריקאווער 17, זאכאדניא 52.

פאר 12 זל.
לערן איך אויס
טאנצען
פאר אנפענגער הייבט זיך אן דער קורס דעם 3-טען פון יעדען חודש.
איינשרייבונגען אין דער טאנץ-שולע
פאלודניאווא 10.
מיט אכטונג ד. פרידוואלד.

פוילישע שפראך
ווערד ערלערנט גרינדליך דורך א קורצער צייט צו ערפאהרען וושכאדניא 39, וו. 3.

וויכטיג פאר דאמען!
מאכט איך די עלעגאנטסטע דאמען-היטע נאר יעד לעצטער פאריזער מאדע פון די עלטעסטע היטע איבער-ארבייטע איך אויף געוועליך נא. געדענקט די אדרעס!
23 זאוואדזקי 23
נאר פאר 2,50 זל.
אין הויף, 2-טען איינגאנג, לינקס פארטער.
בעם. מאכט איך שיפאן-וועלור-סא-מעט- און פיליץ-היטע אין אלע קאלירען און פארבען אין פיינסטער אויספיהרונג. דער פרייז איז נאר אויף א קורצע צייט.
נאר פאר 7 זל.
„TOLA“

דרוקזאכען
אלערליי

ווערען שנעל און פראמפט אין דער פיינסטער אויספיהרונג און די מאדערנסטע שריפט אויסגעפערטיגט.

סלעפסידרעס
(מאדעס-אנצייגע)
ווערען אין פערלויף פון 2 שעה געדרוקט און אויסגעפערטיגט איבער דער גאנצער שטאט.

בוכדרוקעריי
ע. און מ. האמבורסקי
פיעטריקאווער 16, טעל. 47.

לעטשניצע
17 זגערסקא 17, טעל. 16-33.
אלערליי קראנקהייטען ווערען עמפאנגען דורך ספעציאליסטען-דאקטוירים פון 9 פריה ביז 6 אוונט.—מאסאזש, עלעקטריזאציע, מעקען-שטעלען, קינסטליכע בערגזאנגען-בעשטראלונגען, אימפונגען געגען שקארלאטינע.

שוין דערשינען:
בריוו פון דער מאמע פון דער יודישער בינע
אסתר רחל קאמינסקא
מיט ארייגפיר און באמערקונגען פון מארק טורקאוו.
דאס ביכל אנטהאלט 73 בריוו, וואס די גרויסע יודישע קינסטלערין האט געשריבן צו: יעקב דינעזאן, מענדל עלקין, פאולא און נח פרילוצקי, אברהם יצחק קאמינסקי, רעגינא קאמינסקא, אידא קאמינסקא, יוסף קאמינסקי, זיגמונט טורקאוו, יאנאס טורקאוו א. א.
10 דרוק-בויגן, 5 בילדער. פראכט-אויסגאבע
— פרייז 3,75 זל. —
מיט באשטעלונגען זיך ווענדן:
Kooperatywa „Bycher“ Warszawa, Nalewki 2-a

לאדזשער טאגעבלאט
לעזט אויפמערקזאם דאס

ZAKŁAD ŚLUSARSKO-MECHANICZNY
F. MOTYL
Majster cechowy
Łódź, Zawadzka 19, Tel. 55-42
Firma egz. od r. 1895:
אויספערטיגונג פון זעמטליכע שלאסער און מעכאנישע אויסאר-בייטונג, זאווי פרעסען און פארמיר-אייזען, צענטריפוגען און פערבער - קעסעל. ווי אויך זעמטליכע מאשין - רעפעראטורען.
ספעציאליטעט:
אויטאגענישע שווייסונג אויך שניידונג פאר אלע מעטאלען מיט גאראנטיע

אלע יודען
ערלעדיגען זייערע רעכטס-קאנסולטאנטען-ארבייטען אינם לאנגיעהריגען קאמפעטענטען-ביורא
זינגער, זאכאדניא 36
פראנט, פארטער.